

กาล...หวนคำนึงถึง
เวลา...นำสู่ความยั่งยืน

จัดทำโดย

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กาล...หวนคำนึงถึง
เวลา...นำสู่ความยั่งยืน

คำนำ

กาล...หวนคำนึงถึง เวลา...นำสู่ความยั่งยืน

กาล...ของเหล่าพยาบาลเป็นการหวนคำนึงถึงเวลาที่ผ่านไปในอดีตที่กองการพยาบาล ได้พัฒนาการพยาบาลของประเทศไทย โดยเฉพาะในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ก้าวแรกของกองการพยาบาล เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2495 นับเป็นก้าวที่เดินทางการพัฒนา คุณภาพและระบบบริการพยาบาล การสร้างเครือข่ายบริการพยาบาล เขตบริการสุขภาพครอบคลุม ทั้งประเทศรวมทั้งกำหนดนโยบายด้านการพยาบาลที่เป็นเข็มมุ่งให้กับพยาบาลในการก้าวเดินด้วยกัน ให้บริการการพยาบาลทั้งการพยาบาลในโรงพยาบาลและการพยาบาลในชุมชนของประเทศเป็นที่ ยอมรับของทุกภาคส่วน ประชาชนได้รับบริการพยาบาลที่เข้าถึงง่าย มีคุณภาพตลอดระยะเวลา 70 ปี

เวลา...ของเหล่าพยาบาลนับเป็นก้าวเดินหลังระยะเวลา 70 ปีในการก้าวสู่นาคตของ การพยาบาล ซึ่งจะเป็นช่วงเวลาของการก้าวเดินที่มีวิกฤตการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งด้านโครงสร้างประชาชน ด้านสุขภาพ ด้านการระบาดของโรค และด้านเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้มีความยุ่งยากซับซ้อน ของระบบสุขภาพที่มากขึ้น ดังนั้นในนามของกองการพยาบาลจะใช้วิกฤตดังกล่าวให้เป็นโอกาส ในการจับมือกับเหล่าพยาบาล พัฒนาบริการพยาบาลให้เกิดการนำการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อย่างเท่าทัน ร่วมทั้งสร้างความยั่งยืนด้านการพยาบาล เพื่อการได้เปรียบด้านการพยาบาลของ ประเทศไทยต่อไป

ศิริมา ลีละวงศ์

ผู้อำนวยการกองการพยาบาล

สารบัญ

	หน้า
สารจากรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	4
สารจากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข	5
สารจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข	6
สารจากนายกสภาการพยาบาล	7
สารจากนายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ	8
วันวานที่ผ่านมา ปัจจุบัน และอนาคตที่เปลี่ยนแปลง	9
รายนามหัวหน้ากองการพยาบาล ผู้อำนวยการกองการพยาบาล	12
กาล...เวลาที่เปลี่ยนแปลง	17
กาล...หวนคำนึงถึง เวลา...นำสู่ความยั่งยืน	31
ผลงานช่วงที่ 1 กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ.2498-2544)	40
ผลงานช่วงที่ 2 สำนักงานการพยาบาล กรมการแพทย์ (พ.ศ. 2545-2551)	49
ผลงานช่วงที่ 3 สำนักงานการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2552-2559)	54
ผลงานช่วงที่ 4 กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน)	57
ผลงานที่สร้างสรรค์	62
ด้านการบริการพยาบาล	62
ด้านการบริหารจัดการกำลังคนทางการพยาบาล	66
ด้านการพยาบาลระหว่างประเทศ	70
ด้านเกื้อกูลองค์กรวิชาชีพและสังคม	77
รางวัลศรีสังวาลย์... เกียรติยศและความภาคภูมิใจของพยาบาลไทย	78

สารจาก

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

เนื่องในวาระครบรอบ 70 ปี ของการก่อตั้งกองการพยาบาล ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2565 ผมขอแสดงความยินดีและแสดงความปรารถนาดีมายังผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กองการพยาบาลทุกท่าน รวมถึงเหล่าพยาบาลและผู้ปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพต่าง ๆ

กระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจในการสร้างเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของประชาชน ตลอดระยะเวลา 70 ปีที่ผ่านมา กองการพยาบาลมีบทบาทอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันงานด้านสาธารณสุขของประเทศ ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลให้ได้มาตรฐาน ผมเชื่อมั่นว่า ด้วยพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจของเหล่าพยาบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เสียสละ จะเป็นแรงขับเคลื่อนงาน ด้านสาธารณสุขของประเทศ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยต่อไป

ในโอกาสนี้ ผมขออำนาจพรให้การดำเนินงานของกองการพยาบาล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน และขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ ปราศจากโรคภัยทั้งปวง มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตเข้มแข็งสมบูรณ์ ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่เพื่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาลสืบไป

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สารจาก

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ในโอกาสครบรอบ 70 ปี ของการก่อตั้งกองการพยาบาล ผมขอส่งกำลังใจและความปรารถนาดีมายังท่านผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของกองการพยาบาลทุกท่าน

กองการพยาบาลมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการพยาบาล รวมถึงการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลของสถานบริการสุขภาพทุกระดับ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กองการพยาบาลได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านบุคลากร วิชาการ และ การรักษาพยาบาลที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งทุกท่านได้ช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ ด้วยความอดทน เสียสละ พัฒนางานการพยาบาล เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พี่น้องประชาชน ให้ได้รับบริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ

ในวาระอันเป็นมงคลนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก โปรดดลบันดาลประทานพรให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของกองการพยาบาลทุกท่าน ประสบความสุข ความเจริญ มีความพร้อมที่จะสร้างสรรค์พัฒนางานการพยาบาลให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนต่อไป

(ดร. สาธิต ปิตุเตชะ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สารจาก ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ในโอกาสครบรอบ 70 ปี กองการพยาบาล วันที่ 20 พฤษภาคม 2565 ผมขอแสดงความยินดีอย่างยิ่งต่อท่านผู้อำนวยการ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กองการพยาบาลทุกท่าน

ภารกิจของกองการพยาบาล เป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อเหล่าพยาบาลในการปฏิบัติงานดูแลพี่น้องประชาชนชาวไทย เพราะพยาบาลต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนกระทั่งคลอด เจริญวัยขึ้นมาเป็นเด็ก หนุ่มสาวและวัยสูงอายุ ซึ่งความรับผิดชอบนี้ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ และเป็นองค์รวมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ด้วยผลงานของกองการพยาบาล ที่มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลและวิชาชีพพยาบาล มาตลอดระยะเวลา 70 ปี รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลที่เข้มแข็ง ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาพวกเราชาวสาธารณสุขนั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและศักยภาพของเจ้าหน้าที่กองการพยาบาลทุกระดับ และผมมั่นใจอย่างยิ่งว่า ต่อไปในอนาคตเราคงจะได้เห็นการทุ่มเท กำลังกาย กำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลให้ก้าวหน้าสืบต่อไป

ในวาระอันเป็นมงคลยิ่งครั้งนี้ ผมขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดบันดาลพรให้ท่านผู้อำนวยการ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่กองการพยาบาล และเหล่าพยาบาลทั่วประเทศทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากสิ่งใดขอให้สมความปรารถนาโดยทั่วกัน

(นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต)

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สารจาก นายกสภาการพยาบาล

ในวาระครบรอบ 7 ทศวรรษของกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการพยาบาลในระดับกระทรวงแห่งแรกในประเทศไทย มีประวัติความเป็นมายาวนาน นับตั้งแต่ก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2495 จนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2565 มีอายุครบ 70 ปี สภาการพยาบาลในฐานะตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทั้งประเทศ ขอแสดงความยินดีและชื่นชมกับความสำเร็จในการทำหน้าที่ขององค์กร สร้างคุณภาพการต่อระบบบริการสุขภาพและการพยาบาลของประเทศ และการพัฒนาความก้าวหน้าของบุคลากรวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตลอดจนหน้าที่ตอบสนองนโยบายด้านสุขภาพของประเทศ ในการขับเคลื่อนและผลักดันให้นโยบายของรัฐในด้านสุขภาพบรรลุเป้าหมายในโครงสร้างระบบบริการสาธารณสุขภาคีรัฐของประเทศ ที่ดำเนินการมาอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องมาด้วยความวิริยะอุตสาหะและความทุ่มเทแรงกายแรงใจของผู้อำนวยการ นักวิชาการพยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งควรแก่การระลึกถึงและขอบพระคุณอย่างยิ่ง

เป็นที่ยอมรับกันโดยสากลว่าผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ และเป็นที่ต้องการในทุกระดับของบริการสุขภาพในระบบสุขภาพของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและการยกระดับสุขภาพของประชาชนโดยรวม กองการพยาบาลเป็นองค์กรการพยาบาลที่ได้ทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาระบบบริการพยาบาลทั้งด้านวิชาการและนโยบายสุขภาพของระดับชาติและนานาชาติ สภาการพยาบาลมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนภารกิจของกองการพยาบาลอย่างเต็มที่

ในโอกาสนี้ ดิฉันขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์โปรดดลบันดาลให้ผู้อำนวยการกองการพยาบาล นักวิชาการพยาบาล และเจ้าหน้าที่กองการพยาบาลทุกท่าน มีสุขภาพกายที่สมบูรณ์ มีขวัญ กำลังใจ และพลังที่จะร่วมกันพัฒนางานและสร้างคุณค่าต่อสังคมสุขภาพตลอดไป

สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ
นายกสภาการพยาบาล

สารจาก

นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

นับเป็นวาระที่น่ายินดียิ่งที่กองการพยาบาลได้ดำเนินงานมาครบ 70 ปี ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากองการพยาบาลเป็นหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้านการพยาบาล มาอย่างต่อเนื่องด้วยความวิริยะ อุตสาหะของผู้อำนวยการ นักวิชาการพยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ากองการพยาบาลเป็นหน่วยงานที่สำคัญในระดับกระทรวงสาธารณสุข ที่จะนำนโยบายขับเคลื่อนลงสู่ปฏิบัติภายใต้การสนับสนุนด้านวิชาการให้แก่พื้นที่เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพ ผู้ร่วมทีมสุขภาพรวมทั้งได้รับความร่วมมือจากสมาคมการพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ในการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้มีพลังที่เข้มแข็งเพื่อทำประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมต่อไป

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ดิฉันในนามของคณะกรรมการอำนวยการ และสมาชิกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกโปรดดลบันดาลให้ผู้อำนวยการกองการพยาบาล นักวิชาการพยาบาลและเจ้าหน้าที่กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขทุกท่าน ประสบแต่ความสุข ความเจริญ เพียบพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่อร่วมพัฒนาสร้างคุณค่าแห่งวิชาชีพการพยาบาลให้มีความก้าวหน้าสืบต่อไป

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริอร สีนธ)

นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

วันวานที่ผ่านมา ปัจจุบัน และอนาคตที่เปลี่ยนแปลง

ดร.นายแพทย์อุทัย สุธสุข อดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ในโอกาสที่กองการพยาบาลครบรอบ 70 ปี ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 นี้ ผมขอแสดงความยินดีและชื่นชมผู้บริหารการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ทุกระดับทุกคน ทั้งในอดีต ยุคบุกเบิกก่อตั้ง ยุคพัฒนาและยุคสืบสานต่อยอด จนทำให้องค์กรกองการพยาบาลและบุคลากรพยาบาลรวมทั้งบริการพยาบาลมีความเจริญก้าวหน้า วิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันเป็นเสาหลักหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุข เคียงคู่กับเสาหลักแพทย์และเสาหลักวิชาชีพอื่นๆ ทำให้กระทรวงสาธารณสุข มีความเข้มแข็ง มั่นคง มีความพร้อมในการร่วมสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกัน ควบคุมโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสมรรถภาพของประชาชน จากการเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ ทั้งโรคประจำท้องถิ่น โรคอุบัติใหม่ รวมทั้งโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน ซึ่งพยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการพยาบาลและบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ อสม. เป็นนักรบสีขาวแนวหน้าทำการป้องกัน ควบคุมและรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคโควิด-19 อย่างเข้มแข็ง จริงจัง โดยมีแพทย์เป็นหัวหน้าทีม สามารถลดปัญหาโรคโควิด-19 ได้ จนกำลังจะกลายเป็นโรคประจำท้องถิ่นในไม่ช้า

ในอดีตสมัยที่ผมยังเป็นนายแพทย์อนามัยจังหวัดต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2503-2517 ผมมีพยาบาลอนามัยตรี/โท เป็นมือทำงานข้างหนึ่ง มีพนักงานอนามัยตรี/โท เป็นมือทำงานอีกข้างหนึ่งเคียงบ่าเคียงไหล่กันอย่างมีความสุข

ต่อจากนั้น เมื่อผมย้ายเข้ามาอยู่ส่วนกลางเมื่อปี พ.ศ. 2518 เป็นผู้อำนวยการกองสาธารณสุข ภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2524-2528 เป็นนายแพทย์ใหญ่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2528-2530 เป็นรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขและปี พ.ศ. 2533-2535 เป็นปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงเวลาที่ผมดำรงตำแหน่งต่างๆ ในส่วนกลางดังกล่าว ผมได้ทำงานกับผู้อำนวยการกองการพยาบาลทุกคนอย่างใกล้ชิด ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างกองสาธารณสุข ภูมิภาคและกองการพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ ดร.วรรณวิไล จันทราภา เป็นผู้อำนวยการกองการพยาบาลระหว่างปี พ.ศ. 2522-2533 ถึงแม้ว่าผมเลื่อนเป็นตำแหน่งผู้บริหารสูงขึ้น ก็ยังใช้กองการพยาบาลร่วมเป็นทีมงานตามเดิมในบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นในด้านการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการพยาบาล ผมยังมีความทรงจำดี ๆ เกี่ยวกับความรู้ความสามารถทั้งด้านบริหารจัดการ บริการพยาบาลในโรงพยาบาลและในชุมชน รวมทั้งงานด้านวิชาการ และการวิจัยของ ดร.วรรณวิไล จันทราภา ได้เป็นอย่างดี ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพยาบาลและกองการพยาบาลแล้ว ยังมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนบริการพยาบาลบูรณาการพัฒนาระบบบริการ บริหารจัดการและวิชาการของโครงสร้างพื้นฐานของการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุขด้วย ในขณะเดียวกันขอยกตัวอย่างโครงการต่อไปนี้

1. การสาธารณสุขมูลฐาน (สสม.)
2. การส่งเสริมและพัฒนาการพยาบาลชุมชน
3. โครงการพัฒนาระบบบริการของสถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค (พบส.)
4. โครงการความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
5. โครงการก่อตั้งและพัฒนาโรงพยาบาลอำเภอ (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลชุมชน (รพช.))
6. โครงการจัดทำคู่มือการดำเนินงานโรงพยาบาลอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป
7. โครงการก่อตั้งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
8. โครงการก่อตั้งสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนาวินทราชินี เป็นต้น

หลังจากผมเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2535 แล้ว เพื่อนร่วมงานได้ก่อตั้งมูลนิธิอุทัย สุขสุข เป็นที่ระลึกไว้ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนโดยได้จัดให้มีโครงการสุขภาพดี วิถีพุทธ ในการพัฒนาศักยภาพพึ่งตนเอง ป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง คือ โรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานในผู้สูงอายุระหว่างปี พ.ศ. 2556-2558 ใน 6 จังหวัด ๆ ละ 1 ตำบล ดร.กาญจนา จันทร์ไทย ผู้อำนวยการกองการพยาบาลอนุญาต ให้นางสาวพัชรีย์ กลัดจอมพงษ์ นักวิชาการพยาบาล ร่วมเป็นวิทยากรอบรมวิทยากรจังหวัดและอำเภอ ให้อบรมต่อไปยังผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงและป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ในขณะที่ปี พ.ศ. 2563 ดร.ธีรพร สติธอังกฤษ (ลูกสาว) ผู้อำนวยการกองการพยาบาล พร้อมด้วยนางสาวพัชรีย์ กลัดจอมพงษ์ ได้ร่วมกับผม ทำการวิจัยประสิทธิผล ของโปรแกรม 3ส. (สวดมนต์ สมาธิ สันทนาธรรม) 3อ. (อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์วิถีพุทธ) 1น. (นาฬิกาชีวิต-วิถีพุทธ) ในการป้องกันและควบคุมโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ในพื้นที่อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นเวลา 6 เดือน ผลการวิจัยแบบ Quasi Experimental พบว่าโปรแกรม 3ส.3อ.1น. ดังกล่าวมีประสิทธิภาพต่อการลดลงของโรคทั้งสองตามตัวชี้วัดสถานะสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากผลงานที่ร่วมกับผมดำเนินการแล้ว ยังทราบจาก ดร.ธีรพร สติธอังกฤษ ว่า กองการพยาบาล ได้เร่งรัดดำเนินการพัฒนาคุณภาพของระบบบริการพยาบาลและสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาลด้านวิชาการ มีหลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ให้เลื่อนตำแหน่งได้ถึงระดับ 8 พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ทุกตำแหน่งและหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป มีโอกาสเลื่อนขึ้นเป็นระดับ 9 (พยาบาลวิชาชีพเชี่ยวชาญ) จากการพัฒนาองค์กรและบุคลากรพยาบาลอย่างต่อเนื่องจนมีคุณภาพ แผนงานโครงการ และเกณฑ์การพิจารณาระดับ ตำแหน่งของพยาบาลวิชาชีพทุกระดับจนถึงระดับกองทำให้ผู้อำนวยการกองการพยาบาลได้รับการเลื่อนเป็นที่ปรึกษาระดับกระทรวงฯ ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาล

วิชาชีพระดับ 10 คนแรกคือ ดร.กาญจนา จันทร์ไทย และเป็นที่ปรึกษาระดับกระทรวงฯ ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านพยาบาลวิชาชีพระดับ 11 คนแรก คือ ดร.ธีรพร สติรอังกูร นับเป็นเกียรติประวัติอันสูงส่งและต้นแบบของพยาบาลวิชาชีพรุ่นหลัง ๆ ต่อไป

เกี่ยวกับประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอที่ต้องการให้พยาบาลทำอะไรในยุควิถีชีวิต หลังโควิด (Next normal) และ digital transformation มีดังนี้

1. พัฒนาพยาบาลชุมชนให้มีจำนวนเพียงพอคือ 3 คน ต่อตำบลและพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม ให้มีความรู้คู่คุณธรรม ในการให้บริการพยาบาลชุมชนและเสริมพลังอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้สามารถแนะนำชี้ชวนให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบสามารถดูแลรับผิดชอบสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของตนและครอบครัวให้สมบูรณ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. พัฒนาความสามารถและคุณภาพของพยาบาลวิชาชีพให้มีความรู้ สมรรถนะและเจตคติต่อระบบสุขภาพและลำดับความสำคัญของปัญหาสาธารณสุขในอนาคต

3. สรรหาคำแหน่งงานสำหรับบรรจุพยาบาลวิชาชีพให้เพียงพอกับปริมาณและคุณภาพของงาน

4. สร้างภาวะและบทบาท ความเป็นผู้นำของพยาบาลในรุ่นปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับผู้นำและผู้กำหนดนโยบายในอนาคต

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจัดสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ทันสมัยได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับลักษณะบริการที่รับผิดชอบ รวมทั้งได้รับการป้องกันภัยทุกประเภท

6. ผลิตคู่มือและสื่อสารเทคโนโลยีเผยแพร่เรียนรู้ของประชาชนและสังคม

7. บูรณาการระบบการพยาบาลในการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพดีวิถีใหม่ วิถีธรรม วิถีไทย วิถีเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2564-2570

ในโอกาสอันเป็นมงคลครบรอบ 70 ปี ของกองการพยาบาลนี้ ผมขอขอบคุณผู้บริหาร การพยาบาลทุกท่าน พยาบาลวิชาชีพทุกคน ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ทุ่มเทกาย ใจ สติ ปัญญา ความสามารถร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของกองการพยาบาล วิชาชีพพยาบาลทุกคนและประชาชนชาวไทยจนได้รับเกียรติชานานนามว่า “นางฟ้าสีขาว” ปกป้องชีวิตประชาชนจากโรคโควิด-19 ผมขออัญเชิญอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ทั้งสากลโลกที่ท่านเคารพนับถือโปรดดลบันดาลให้กองการพยาบาลเจริญก้าวหน้า พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการพยาบาล พยาบาลชุมชนทุกคน ประสบความสุข ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงานรวมทั้ง มีความสุขและความอบอุ่นในครอบครัวยิ่งขึ้นไป

รายนามหัวหน้ากองการพยาบาล (พ.ศ. 2496 – 2518)

1. นางสาวสงวนวรรณ เฟื่องเพชร

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2496 – 9 เมษายน พ.ศ. 2500

2. นางดวงพร อติเรกสาร

ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 – 1 เมษายน พ.ศ. 2505

3. นางวรรณมา เรืองวิทย์

ตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2505 – 30 กันยายน พ.ศ. 2505

4. น.พ.มนัสวี อุณหนันท์

รักษาราชการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2505 – 11 เมษายน พ.ศ. 2506

5. คุณหญิงสำเนียง มุสิกะภุมมะ

ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2506 – 30 กันยายน พ.ศ. 2510

6. น.ส.เพ็ญ พูนสุวรรณ

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2510 – 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515

7. น.ส.ละม่อม ศรีจันทราพันธุ์

ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 – 28 กันยายน พ.ศ. 2518

เปลี่ยนตำแหน่งหัวหน้ากองการพยาบาลเป็นผู้อำนวยการกองการพยาบาลคนแรก
ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2518

รายนามผู้อำนวยการกองการพยาบาล (พ.ศ. 2518 – 2545)

1. น.ส.ละม่อม ศรีจันทร์พันธุ์
ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2518 – 8 มกราคม พ.ศ. 2522
2. ดร.วรรณวิไล จันทราภา
ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2522 – 5 มีนาคม พ.ศ. 2533
3. น.ส.ปิ่นประภา อธิสุวรรณ
ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2533 – 14 กันยายน พ.ศ. 2534
4. นางบุปผา อธิธิมณฑล
ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2534 – 20 สิงหาคม พ.ศ. 2538
5. นางอาริยา สัพพะเลข
ตั้งแต่วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2538 – 3 ธันวาคม พ.ศ. 2540
(หลังจากที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาล
ได้รับราชการแทนผู้อำนวยการกองการพยาบาล
ตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 – 18 มิถุนายน พ.ศ. 2542)
6. นางสมหมาย หิรัญนุช
(รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองการพยาบาล
ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2542 – 20 กันยายน พ.ศ. 2543)
ตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2543 – 1 ตุลาคม พ.ศ. 2545

เปลี่ยนตำแหน่งผู้อำนวยการกองการพยาบาลเป็นผู้อำนวยการสำนักการพยาบาลคนแรก
ตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2545

รายนามผู้อำนวยการสำนักการพยาบาล (พ.ศ. 2545 – 2560)

1. นางสมหมาย หิรัญนุช

ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2545 – 30 กันยายน พ.ศ. 2547

2. น.ส.สงศรี กิตติรักษ์ตระกูล

(รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักการพยาบาล

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 – 20 มิถุนายน พ.ศ. 2549)

3. ดร.กาญจนา จันทรไทย

ตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2549 – 13 มิถุนายน พ.ศ. 2560

เปลี่ยนตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักการพยาบาลเป็นผู้อำนวยการกองการพยาบาล
ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560
ตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2560

รายนามผู้อำนวยการกองการพยาบาล (พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน)

1. **ดร.กาญจนา จันทร์ไทย**

ตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2560 – 27 มีนาคม พ.ศ. 2561

2. **ดร.ธีรพร สติรอังกูร**

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561 – 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

3. **น.ส.ชุตติกาญจน์ ทฤทัย**

ตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 – 30 กันยายน พ.ศ. 2562

4. **นางศิริมา ลีละวงศ์**

ตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน

“กาล...เวลาที่เปลี่ยนแปลง”

กองการพยาบาล

กองการพยาบาลเป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลางในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และเป็นหน่วยงานภาครัฐด้านการพยาบาลระดับกระทรวงแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย เริ่มก่อตั้งตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่ 109/2495 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2495 จนปัจจุบันนี้เป็นเวลา 70 ปี ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการกำหนดพัฒนามาตรฐานการพยาบาล พัฒนาระบบบริการพยาบาล ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลของสถานบริการสุขภาพทุกระดับที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค และเป็นหลักประกันด้านคุณภาพบริการสุขภาพ รวมทั้งพัฒนาความก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจบุคลากรทางการพยาบาล

หน้าที่และอำนาจขององค์กร

กองการพยาบาล มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ดังนี้

1. จัดทำและเสนอแนะนโยบายมาตรฐานการพยาบาล และระบบบริการพยาบาล
2. กำกับ ดูแล และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลของสถานบริการทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน
3. พัฒนาคุณภาพทางเทคนิคและทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล รวมทั้งกำหนดกลไกและรูปแบบการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการบริหาร บริการ และวิชาการที่ครอบคลุมทั้งระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ
4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพ
5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

วิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรหลักด้านการพัฒนาบริการพยาบาลของประเทศสู่ความเป็นสากล”

“Be the Main Organization on International Nursing Services Development”

นิยามของวิสัยทัศน์

1. องค์กรหลักด้านการพัฒนาบริการพยาบาล หมายถึง กองการพยาบาลมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นองค์กรที่กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาบริการพยาบาลระดับประเทศ
2. เป็นองค์กรที่เป็นศูนย์เทียบเคียงคุณภาพด้านการบริการพยาบาลในระดับประเทศ
3. เป็นองค์กรที่เป็นแหล่งอ้างอิงด้านการพัฒนาบริการพยาบาลในระดับประเทศและระดับสากล
4. มีเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรพยาบาลทุกระดับในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ
5. เป็นองค์กรที่บุคลากรมีสมรรถนะเทียบเท่าระดับสากล ด้านการพัฒนางานการพยาบาลและกำลังคนด้านการพยาบาล

2. ความเป็นสากล หมายถึง กองการพยาบาลได้รับการยอมรับ ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความคิดล้ำหน้าและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดวิสัยทัศน์ (KPI)

1. จำนวนเรื่องที่เป็นข้อเสนอที่ได้รับการขับเคลื่อนในเชิงนโยบาย
2. จำนวนองค์กรพยาบาลที่เป็นสมาชิกศูนย์เทียบเคียง
3. จำนวนเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรพยาบาลทั้งในและต่างประเทศ
4. จำนวนเรื่องที่องค์กร/ บุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
5. จำนวนองค์ความรู้/ วิจัย/ นวัตกรรม
6. จำนวนผลงานวิจัยที่ได้ตีพิมพ์/ เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ
7. จำนวนองค์ความรู้ของกองการพยาบาลที่ถูกใช้อ้างอิงเชิงวิชาการ

พันธกิจ

1. กำหนดนโยบายและมาตรฐานด้านการพยาบาลระดับชาติที่เป็นสากล
2. กำกับ ดูแล และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลของสถานพยาบาลทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน
3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมบริการพยาบาล
4. ประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายและพันธมิตรทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ
5. เสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

วัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร

วัฒนธรรมองค์กร : SMART

S	Strength	เข้มแข็ง
M	Merit	มีคุณความดี
A	Autonomy	เป็นเอกสิทธิ์
R	Responsibility	รับผิดชอบ
T	Trust	น่าเชื่อถือ

ค่านิยมองค์กร : MOPH - ND

M	Mastery	เป็นนายตนเอง
O	Originality	เร่งสร้างสิ่งใหม่
P	People Oriented	ใส่ใจประชาชน
H	Humility	อ่อนน้อมถ่อมตน
N	Network	เครือข่ายเข้มแข็ง
D	Digital Technology	รอบรู้เทคโนโลยีดิจิทัล

แผนที่กลยุทธ์กองการพยาบาล

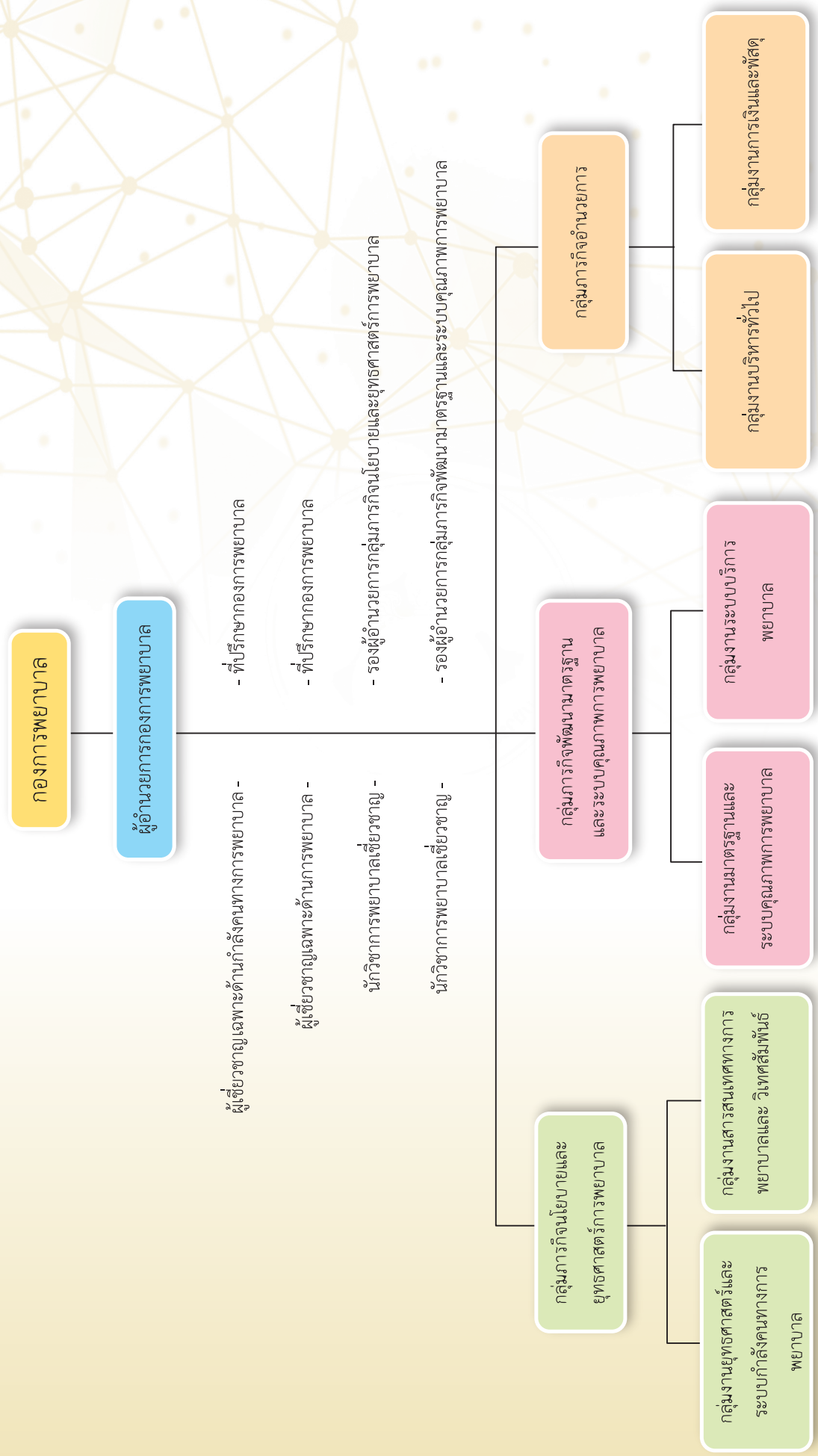

กลยุทธ์การขับเคลื่อนกองการพยาบาล

การขับเคลื่อนกองการพยาบาลไปสู่วิสัยทัศน์“เป็นองค์กรภาครัฐชั้นนำด้านการพัฒนาบริการพยาบาลของประเทศสู่ความเป็นสากลภายในปี 2569” นั้น มีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนกองการพยาบาล ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนากองการพยาบาลให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง
- กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบริการพยาบาล
- กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งในการวิจัยและนวัตกรรมทางการพยาบาลสู่เศรษฐกิจสุขภาพ
- กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลและเครือข่ายทุกระดับเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเป็นธรรม
- กลยุทธ์ที่ 5 สร้างเสริมความเข้มแข็งของบุคลากรพยาบาล และการนำองค์กรพยาบาล

แผนผังที่ปรึกษากองการพยาบาล

นางศิริมา ลีละวงศ์
ผู้อำนวยการกองการพยาบาล

ดร.ธีรพร สติรอังกูร
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกำลังคนทางการพยาบาล

ดร.กนกพร แจ่มสมบุรณ์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพยาบาล

แผนผังสายการบังคับบัญชาสำนักวิชาการพยาบาลกองการพยาบาล

นางศิริมา ลีลระวงศ์
ผู้อำนวยการกองการพยาบาล

นางอัมราภัสร์ อรรถชัยวัฒน์
รองผู้อำนวยการกองการพยาบาล
หัวหน้ากลุ่มภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การพยาบาล

นางสาวอุไรพร จันทะอ่อมเฒ่า
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และระบบกำลังคนทางการพยาบาล

ดร.ศศมน ศรีสุทธิศักดิ์
กลุ่มงานสารสนเทศทางการพยาบาลและวิเทศสัมพันธ์

นางสาวชวัญภา ขวัญสถาพรกุล

นายนครินทร์ สุวรรณแสง

นางสาวสุพัสตรา เสนสาย

นางนันทรัตน์ ศรีวีรางกูร

นางสาวศุภิสรา พลครุฑ

นางวิภา ดุณาค*

นางสาวรุ่งรติ กลั่นวารี**

นายณฤพงค์ ศักดิ์ทอง***

นายชินน เทพวงศ์***

* พยาบาลวิชาชีพ **นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ***นักวิชาการคอมพิวเตอร์

แผนผังสายการบังคับบัญชาข้าราชการพยาบาลกองการพยาบาล

นางศิริมา ลีละวงศ์
ผู้อำนวยการกองการพยาบาล

นางสาวสมจิตต์ วงศ์สุวรรณศิริ
รองผู้อำนวยการกองการพยาบาล
หัวหน้ากลุ่มภารกิจพัฒนามาตรฐานและระบบคุณภาพการพยาบาล

นางสาวไตรภฐ์ สุวรรณเกษางษ์
หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานและระบบคุณภาพการพยาบาล

ดร.อรรธยา อมรพรหมภักดี
หัวหน้ากลุ่มงานระบบบริการพยาบาล

ร.ต.อ.หญิง ยูรีพรรณ วณิชโยบล

นางสาวทยกร วงศ์ศรีวิจิตร*

นางสาวพัชรีย์ กลัดจอมพงษ์

นางสาวจุฬามณี คุณวุฒิ

นายวชิรา โพธิ์ใส*

* พยาบาลวิชาชีพ

แผนผังสายการบังคับบัญชาบุคลากรกลุ่มภารกิจอำนาจการ

นางศิริมา ลีละวงศ์
ผู้อำนวยการกองการพยาบาล

นางสาวพัชรี แพนสูง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจอำนาจการ

นางจารุวรรณ จันทา
หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป

นางสาวนันท์นภัส คงบุญ
หัวหน้ากลุ่มงานการเงินและพัสดุ

นางกนกอร บุญมาก

นางสาวจรุณี คชะทอง

นางสาวอาทิตย์ยา บุญทา

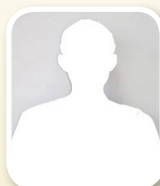
นางสาวประทุม พึ่งสะอาด

นางสาวนงครายู สีทานาม

นางสาวมะลิวรรณ ศูนย์ศรี

นายนิชฌาน เทือกปัญญา

นายภูวนาด ป้อมเมือง

นางสาวสุภาภรณ์ บำรุงจิตต์

นางสาวสรินทร์ บุญเหลี่ยม

นางสาวอัจฉริยา ยมรัตน์

นายจักรกฤษณ์ สายสังข์

นายเสกสรรค์ ผัดพันธ์

นายเจริญ อยู่พานิช

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ

แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มภารกิจ ดังนี้

1. กลุ่มภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การพยาบาล
2. กลุ่มภารกิจพัฒนามาตรฐานและระบบคุณภาพการพยาบาล
3. กลุ่มภารกิจอำนวยการ

โดยมีการแบ่งงานภายในแต่ละกลุ่มภารกิจ ดังนี้

กลุ่มภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การพยาบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การพยาบาลของประเทศ เพื่อให้สถานบริการสุขภาพทุกระดับมีเป้าหมาย แนวทาง และทิศทางการพัฒนาคุณภาพระบบบริการพยาบาล สอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนและสังคมไทย รวมทั้งตอบสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขและแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนากำลังคนทางการพยาบาลของประเทศ กำหนดแผนและทิศทาง การพัฒนาสมรรถนะพยาบาล วางแผนกำลังคนทางการพยาบาล เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรพยาบาลด้านค่าตอบแทนสวัสดิการ และความก้าวหน้าสายงานวิชาชีพพยาบาลของประเทศ

3) ศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมการ/เทคโนโลยีทางการแพทย์ รวมทั้งระบบสารสนเทศทางการพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาของระบบบริการพยาบาลของประเทศและทันต่อความก้าวหน้าของวิทยาการและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงด้านภาวะสุขภาพของประชาชนและสังคมไทย

4) พัฒนาระบบสารสนเทศทางการพยาบาลที่ตอบสนองการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลของประเทศ ครอบคลุมฐานข้อมูลที่จำเป็นด้านการพยาบาลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งจัดระบบคลังข้อมูลและเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการพยาบาลของประเทศและระหว่างประเทศ

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การพยาบาล มีการแบ่งโครงสร้างเป็น 2 กลุ่มงาน ดังนี้

- 1) กลุ่มงานยุทธศาสตร์และระบบกำลังคนทางการพยาบาล
- 2) กลุ่มงานสารสนเทศทางการพยาบาลและวิเทศสัมพันธ์

กลุ่มภารกิจพัฒนามาตรฐานและระบบคุณภาพการพยาบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย สถานการณ์ และแนวโน้มปัญหาความต้องการในการพัฒนาระบบการบริการพยาบาล และกำหนดมาตรฐานการพยาบาล เพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันด้านสุขภาพของประชาชนและนโยบายของรัฐบาล

2) ศึกษา วิจัย พัฒนามาตรฐาน/หลักเกณฑ์/แนวทาง/ระบบคุณภาพทางการแพทย์/ระบบบริการพยาบาล และนวัตกรรมทางการแพทย์ที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลของระบบสุขภาพโดยรวมของประเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบกลไกการประเมินและเทียบเคียงคุณภาพการพยาบาล

3) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและกลไกการส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลเพื่อร่วมกันพัฒนางานการพยาบาล ทั้งระดับจังหวัด ระดับเขต ระดับภาค และระดับประเทศ

4) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และประเมินผลการนำมาตรฐาน/หลักเกณฑ์/แนวทาง/ระบบสุขภาพทางการแพทย์/ระบบบริการพยาบาล และนวัตกรรมทางการแพทย์ไปใช้ในการบริการทางการแพทย์ รวมทั้งประเมินผลการประกันคุณภาพ การประเมินและเทียบเคียงคุณภาพทางการแพทย์ในภาพรวมของประเทศ

5) ถ่ายทอดมาตรฐาน/หลักเกณฑ์/แนวทาง/ระบบคุณภาพทางการแพทย์/ระบบบริการพยาบาลและนวัตกรรมทางการแพทย์ รวมถึงการกำกับ ติดตาม สนับสนุนให้มีการนำองค์ความรู้ไปใช้ในทางการแพทย์ของสถานบริการสุขภาพทุกระดับ และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจพัฒนามาตรฐานและระบบคุณภาพการพยาบาล มีการแบ่งโครงสร้างเป็น 2 กลุ่มงาน ดังนี้

- 1) กลุ่มงานมาตรฐานและระบบคุณภาพการพยาบาล
- 2) กลุ่มงานระบบบริการพยาบาล

กลุ่มภารกิจอำนวยการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1) อำนวยการและพัฒนาระบบบริหารจัดการงานทั่วไปของสำนักงาน ควบคุมบริหารจัดการงานในความรับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและประสิทธิภาพ

2) บริหารจัดการและพัฒนาระบบสารบรรณ การรับ - ส่งหนังสือ จัดเก็บค้นหาเอกสารให้ถูกต้อง รวดเร็ว สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

3) บริหารจัดการและพัฒนางานพิมพ์ จัดทำเอกสาร ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องตามหลักวิชาการ ประสานการจัดทำอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการประชุมให้สมบูรณ์ครบถ้วน

4) บริหารจัดการและดำเนินงานเกี่ยวกับงานการเงินและการบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง โดยจัดทำรายการเบิก - จ่ายงบประมาณ สรุปรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนและประจำงวด ตรวจสอบหลักฐานสำคัญของการเบิก - จ่ายงบประมาณ ควบคุมและตรวจสอบยอดเงินงบประมาณอย่างถูกต้อง โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

5) ดำเนินการบริหารการจัดงานพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุโดยจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำระเบียบควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ จัดเก็บ ดูแลรักษาให้มีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพดีพร้อมในการใช้ปฏิบัติงาน

6) พัฒนาระบบบริหารการยานพาหนะ วางแผน ควบคุมกำกับกรให้บริการและดูแลซ่อมบำรุงรักษายานพาหนะให้มีสภาพสะอาด เรียบร้อย และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

7) จัดระบบการกำกับดูแลอาคารสถานที่ ดูแลรักษาความสะอาดและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ทั้งในและนอกเวลาราชการ

8) ดำเนินการและกำกับดูแลการเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติราชการของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ การสรรหา การคัดเลือกบุคคล การขอเลื่อนระดับ การประเมินผล การปฏิบัติราชการประจำปี ขึ้นเงินเดือนประจำปี การพิจารณาความผิดทางวินัยเบื้องต้น ตลอดจนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเจ้าหน้าที่ สวัสดิการข้าราชการและลูกจ้างของกองการพยาบาล

9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจอำนวยการ มีการแบ่งโครงสร้างเป็น 2 กลุ่มงาน ดังนี้

- 1) กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- 2) กลุ่มงานการเงินและพัสดุ

Nursing *is an*
art:

and if it is to be
made an art,
it requires an
exclusive devotion
as hard a
preparation,
as any painter's or
sculptor's work...

Florence Nightingale

**“กาล...หวนคำนึงถึง
เวลา...นำสู่ความยั่งยืน”**

จากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคตกองการพยาบาล

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้ง “กรมการพยาบาล” ขึ้น ในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2431 เพื่อดูแลกิจการศิริราชพยาบาล จัดการศึกษาวิชาแพทย์ จัดการปลูกฝีเป็นทานแก่ประชาชน กรมพยาบาลขึ้นตรงต่อองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะพระองค์เจ้าศรีเสาวภาวงศ์ราชเลขาธิการ ส่วนพระองค์ทรงเป็นอธิบดี

พ.ศ. 2432 กรมพยาบาลย้ายมาสังกัดกระทรวงธรรมการ เริ่มมีแพทย์ประจำเมือง นำยาตำราหลวงออกจำหน่ายในราคาถูกลงและตั้งกองแพทย์ทำหน้าที่ป้องกันโรคระบาด

พ.ศ. 2448 ยุบกรมพยาบาล และให้โรงพยาบาลที่สังกัดกรมพยาบาลไปอยู่ในกระทรวงนครบาล ยกเว้นศิริราชพยาบาล สังกัดในกระทรวงธรรมการตามเดิม ต่อมากระทรวงมหาดไทยกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ขอพระบรมราชานุญาตเปลี่ยนชื่อกรมพยาบาลเป็นกรมประชาภิบาล และได้รับพระบรมราชานุญาตในวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2459

ต่อมาในวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2461 ได้ประกาศเปลี่ยนจากกรมประชาภิบาลเป็นกรมสาธารณสุข และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าอนงยาเธอ กรมหมื่นชัยนาทนเรนทร อธิบดีกรมมหาวิทยาลัยเป็นอธิบดีกรมสาธารณสุข อยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จนถึง พ.ศ. 2485 จึงได้สถาปนาเป็นกระทรวงสาธารณสุข

“กรมพยาบาล” ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช 2490 ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานด้านการพยาบาลระหว่างกระทรวงการสาธารณสุข (ชื่อของกระทรวงสาธารณสุขในสมัยนั้น) กับสถาบันพยาบาลในประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เนื่องจาก...

พ.ศ. 2483-2484 สงครามอินโดจีนและสงครามเอเชียบูรพา (ส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ 2) ประเทศไทยเผชิญทั้งโรคระบาดและการขาดแคลนยา ประชาชนหนีลูกระเบิดไปอยู่ต่างจังหวัด ความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป ขาดแคลนสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยาและเวชภัณฑ์ซึ่งหายากมากในช่วงเวลานั้น

ในช่วงนั้นกระทรวงสาธารณสุขเพิ่งเริ่มก่อตั้ง ต้องเร่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งปัญหาความเจ็บป่วย การขาดแคลนเวชภัณฑ์ ขาดแคลนงบประมาณ ตลาดจนการขาดแคลนแพทย์และพยาบาล

ช่วงแรกของการสิ้นสุดสงครามโลกยังมีสภาวะการขาดแคลนทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศ ต้องระดมไปช่วยแก้ปัญหาที่อื่น ๆ เป็นผลให้การสาธารณสุขไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

พ.ศ.2493 องค์การอนามัยโลกได้เข้ามาช่วยเหลือด้านการพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข โดยการส่งมิส จี ริชาร์ดสัน (Ms.G.Richardson) พยาบาลผู้เชี่ยวชาญเข้ามาศึกษาสภาพการพยาบาลในประเทศไทยและในปี พ.ศ.๒๔๙๔ องค์การ ซี.อี.เอ. (C.E.A.) ได้ให้การช่วยเหลือโดยส่งมิส อินกา บอร์ทรอท (Ms.Inga Byorkroth) เข้ามาให้ความช่วยเหลือประเทศไทยด้านการศึกษาพยาบาล การบริการพยาบาล ผดุงครรภ์และการพยาบาลสาธารณสุข ทั้งสองท่านนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่กระทรวงสาธารณสุขว่า กิจการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะในการควบคุม สนับสนุน จัดบริการพยาบาล ซึ่งพยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล ตามภูมิภาคไม่สามารถพัฒนาความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ ประกอบกับการเดินทางติดต่อกันแต่ละจังหวัด มีความลำบาก จำเป็นต้องมีหน่วยงานในส่วนกลางที่เป็น ศูนย์รวมในการช่วยส่งเสริมพยาบาล ด้านการศึกษาและพัฒนาบุคลากรพยาบาลในด้านต่าง ๆ จึงเสนอให้กระทรวงสาธารณสุขจัดตั้ง “กรมพยาบาล” ขึ้น

พ.ศ. 2495 รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พิจารณาเห็นความสำคัญของการพยาบาล จึงมี**คำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ที่ 109/2495 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2495** ให้แยกกิจการส่วนที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลออกมาเป็นส่วนต่างหาก เป็นระดับกอง คือ **“กองการพยาบาล”** ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองการพยาบาลจึงถือกำเนิดในวันดังกล่าว

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2496 กองการพยาบาลมีหัวหน้ากอง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าหัวหน้ากอง ในส่วนราชการอื่น ๆ และ**หัวหน้ากองการพยาบาลคนแรก คือ นางสาวสงวนวรรณ เฟื่องเพชร**

วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2496 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้มีหนังสือแจ้งเวียนให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขรับทราบเรื่องส่วนราชการของกองการพยาบาล

หน้าที่ความรับผิดชอบของกองการพยาบาลในระยะเริ่มแรก มีดังนี้

1. ปรับปรุงการศึกษาพยาบาล ให้การศึกษาภาคทฤษฎีมีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาภาคปฏิบัติมากยิ่งขึ้น
2. จัดการศึกษาอบรมพยาบาลระหว่างปฏิบัติงาน โดยร่วมมือกับองค์กรช่วยเหลือต่างประเทศเกี่ยวกับการตรวจนิเทศการพยาบาล การผดุงครรภ์ และการสาธารณสุขในโรงพยาบาล

3. ประสานงานกับการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยมีการศึกษาและแนะนำ เพื่อนำไปปรับปรุงงานทางการพยาบาลในโครงการพยาบาลต่าง ๆ ของประเทศ ตามหลักการของกระทรวงสาธารณสุขและพระราชบัญญัติควบคุมผู้ประกอบโรคศิลปะ

4. ส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องหลังจากจบการศึกษาแล้วให้แก่บุคลากรทางการพยาบาลทุกระดับ

5. เปิดโรงเรียนพยาบาลเพิ่มขึ้นทุกแขนง

6. ปรับปรุงงานและที่อยู่อาศัยของพยาบาลและมีการตรวจนิเทศงานเพิ่มมากขึ้น

7. ส่งเสริมการเพิ่มจำนวนพยาบาลในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น โดยการให้ทุนการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ

กองการพยาบาลในยุคสมัยนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านบริการและการศึกษา เพื่อให้งานของกองการพยาบาลเหมาะกับวัตถุประสงค์และทันต่อเหตุการณ์กองการพยาบาลจึงได้แบ่งการบริหารออกเป็น 3 แผนก ดังนี้

1. แผนกการศึกษาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย มีหน้าที่ดังนี้

1.1 ดูแลให้มีการศึกษา เพื่อส่งเสริมวิद्यฐานะพยาบาลผดุงครรภ์อนามัยของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์อนามัย ให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานในการขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะให้ทัดเทียมนานาชาติ

1.2 ให้การช่วยเหลือและส่งเสริมระดับการศึกษาของนักเรียนพยาบาลผดุงครรภ์อนามัยของโรงเรียนต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐาน

1.3 ช่วยดูแลในการผลิต และฝึกอบรมครูพยาบาลผดุงครรภ์อนามัย

1.4 มีระบบการวางหลักสูตรการศึกษาอบรม ทั้งทางด้านทฤษฎีและการฝึกภาคปฏิบัติ

1.5 จัดวางระเบียบการสอบเพื่อขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะร่วมกับคณะกรรมการประกอบโรคศิลปะ สาขาพยาบาลผดุงครรภ์

1.6 ดูแลการวางหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนพยาบาลให้มีคุณลักษณะและความเหมาะสมในการเป็นพยาบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

1.7 ให้คำแนะนำและช่วยส่งเสริมการสงเคราะห์นักเรียนพยาบาล

1.8 ให้การแนะนำโรงเรียนพยาบาล ผดุงครรภ์อนามัย เกี่ยวกับวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน พร้อมทั้งตำราวิชาพยาบาลแขนงต่าง ๆ

1.9 ให้คำแนะนำและอบรมเจ้าหน้าที่พยาบาลให้เพียงพอับความต้องการของประเทศทั้งในยามสงบและฉุกเฉิน โดยร่วมมือกับองค์กรการกุศลต่าง ๆ

1.10 รวบรวมผลงานต่าง ๆ จากโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์อนามัย เพื่อการศึกษา นิเทศ และให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมตามมาตรฐานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

1.11 จัดอบรมพิเศษแก่ผู้สำเร็จวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์อนามัย

2. แผนกบริการพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัย มีหน้าที่ในการนิเทศงานและช่วยส่งเสริมบริการพยาบาลผดุงครรภ์อนามัยให้มีมาตรฐานที่เหมาะสมโดย

2.1 จัดนิเทศงาน แนะนำอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการพยาบาลและผดุงครรภ์ เพื่อส่งเสริมความสะดวกสบาย การใช้งานแก่ผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ และเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ฝึกอบรมของนักเรียนพยาบาลอย่างถูกต้อง

2.2 ให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลเกี่ยวกับจำนวนพยาบาลหรือผดุงครรภ์ เช่นกำหนดจำนวนพยาบาลหรือผดุงครรภ์ต่อจำนวนผู้ป่วยหรือจำนวนพยาบาลผดุงครรภ์ต่อจำนวนนักเรียน

2.3 แนะนำระเบียบการให้การพยาบาลและผดุงครรภ์

2.4 แนะนำกระบวนการให้การพยาบาลของโรงพยาบาลประเภทต่าง ๆ เช่นโรงพยาบาลรักษาโรคทั่วไป โรงพยาบาลคลอดบุตร โรงพยาบาลโรคติดต่อและอื่นๆ เป็นต้น

3. แผนกการพยาบาลและสาธารณสุข มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.1 แนะนำเกี่ยวกับการศึกษา คุณวุฒิ และความชำนาญงานของพยาบาลสาธารณสุขและผดุงครรภ์

3.2 แนะนำเกี่ยวกับจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานพยาบาลสาธารณสุข เช่น จำนวนของผู้ตรวจการนางสงเคราะห์ นางสงเคราะห์ พยาบาลและผดุงครรภ์ต่อจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่

3.3 ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการพยาบาลสาธารณสุข โดยยึดหลักความต้องการของประชาชนและความเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศชาติ โดยมีการประสานงานกับกองพยาบาลอนามัยและสถานศึกษาพยาบาลผดุงครรภ์ อนามัย ตลอดจนสถานศึกษาพยาบาลสาธารณสุขต่าง ๆ

3.4 จัดระบบมาตรฐานการฝึกหัดงานพยาบาลสาธารณสุข หรือนางสงเคราะห์และผดุงครรภ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและให้การส่งเสริมวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว และการเตรียมหนังสือคู่มือการพยาบาลสาธารณสุข รวมทั้งจัดหาเอกสาร ตำรา เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์อนามัย และพยาบาลสาธารณสุขให้มีระดับสูงขึ้น ตลอดจนปรับปรุง ส่งเสริมพยาบาลสาธารณสุขให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับ

การบริการและการเข้าถึงบริการที่ดี เพื่อช่วยบรรเทาความเจ็บปวดและลดอัตราการตายของประชาชน ให้การส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและมีอายุที่ยืนยาว

3.5 ร่วมพิจารณาหลักสูตรและร่างกระบวนการศึกษาของพยาบาลผดุงครรภ์อนามัยและพยาบาลสาธารณสุข ตลอดจนหลักสูตรการศึกษา และหลักสูตรเพิ่มเติมความรู้แก่ผู้อบรมต่าง ๆ

กองการพยาบาลในช่วงนั้นมีหน้าที่วางระบบโครงการนโยบายต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ผดุงครรภ์อนามัย และพยาบาลสาธารณสุข อีกทั้งมีการประสานงานกับกองประกอบโรคศิลปะ และกรม กองต่าง ๆ อีกด้วย

พ.ศ. 2527 ได้มีการเปลี่ยนแปลงและการพิจารณาปรับปรุง โครงสร้างของหน่วยงานราชการ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งกองการพยาบาลได้รับการอนุมัติให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานใหม่ในปี พ.ศ. 2529 และมีการปรับปรุงหน้าที่ความรับผิดชอบใหม่ เพื่อเป็นการสนับสนุนการบริหาร บริการ และวิชาการ ทั้งในสถานบริการดูแลในชุมชนแก่หน่วยงานพยาบาลต่าง ๆ ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งสนับสนุนหน่วยงานการพยาบาลของกรม กอง และกระทรวงอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานพยาบาลของประเทศ

ความรับผิดชอบและหน้าที่ของกองการพยาบาล พ.ศ. 2529

จากการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานใหม่ กองการพยาบาลมีความรับผิดชอบและหน้าที่ดังนี้

1. การสนับสนุนและส่งเสริมงานบริการพยาบาลในชุมชนเกี่ยวกับการวางแผน จัดระบบงาน การกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานบริการพยาบาล การพัฒนาเทคโนโลยี และการควบคุมประสิทธิภาพคุณภาพของบริการพยาบาลในชุมชน ให้เกิดกลไกการริเริ่ม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดแผนอัตรากำลังพยาบาลของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานการพยาบาลตามนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุขและการแพทย์

3. ศึกษา วิเคราะห์ และทำวิจัยพัฒนาระบบและมาตรฐานการให้บริการพยาบาลและการบริหารงานทางพยาบาล รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพของเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพยาบาล ในสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ของกระทรวงสาธารณสุข

4. ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และประสานงานการจัดการระบบการศึกษา ฝึกอบรมและพัฒนา ระบบงานต่าง ๆ กับบุคลากรวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นมาตรฐานและทิศทางเดียวกัน

5. ให้การส่งเสริม เผยแพร่ และประสานงานการให้บริการทางพยาบาลของสถานบริการสาธารณสุขทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้เทคนิคและกระบวนการให้บริการทางการแพทย์เป็นมาตรฐานและเป็นทิศทางเดียวกันในทางวิชาการและบริหารงาน

6. ประสานงานกับสภาการพยาบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนองค์การเอกชนและองค์การต่างประเทศพัฒนาการบริหาร บริการ และวิชาการให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

7. จัดเผยแพร่ สนับสนุน และส่งเสริมทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการให้บริการทางการแพทย์ และการบริหารจัดการสำหรับงานบริการพยาบาลของสถานบริการสาธารณสุข เช่น การวางแผน จัดระบบงาน การกำหนดและการปรับปรุงมาตรฐานบริการพยาบาล การควบคุมประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการพยาบาลของสถานบริการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระบบมาตรฐานทางวิชาการ

พ.ศ. 2529-2533 จนถึงปี พ.ศ. 2537 ได้มีการปรับบทบาทภาระงานของกองการพยาบาลใหม่ โดยกำหนดให้กองการพยาบาลมีความรับผิดชอบเหมือนในแผนกรอบอัตรากำลังรอบที่ 1 และ 2 และเพิ่มเติมบทบาทใหม่

1. ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบ เทคนิค และกลวิธีการจัดบริการพยาบาลทั้งในสถานบริการและในชุมชนตามปัญหาสาธารณสุขและความต้องการของประชาชนและชุมชน ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีทางการรักษาพยาบาลและการสาธารณสุข ให้กับสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน

2. ศึกษาและวิเคราะห์งานการพยาบาลเพื่อกำหนดแผนอัตรากำลังทางพยาบาลของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุข

3. ขยายงานการพัฒนา การตรวจสอบคุณภาพและการควบคุมมาตรฐานทางการพยาบาลให้ครอบคลุมถึงสถานพยาบาลของรัฐวิสาหกิจและของภาคเอกชนทั่วประเทศ โดยมีสภาการพยาบาลและกองการพยาบาลประกอบโรคศิลป์เป็นที่ร่วมดำเนินการ

4. พัฒนารูปแบบ กลยุทธ์ กลวิธีเชิงรุก ในการสร้างเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองของครอบครัว และของชุมชน ทั้งประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเสี่ยง ประชาชนที่เจ็บป่วย ตลอดจนผู้พิการหรือทุพพลภาพ เพื่อขยายสู่หน่วยงานบริการสาธารณสุขทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน โดยยึดระบบเครือข่ายเป็นแกนในการขยายและติดตามผล

5. ศึกษารูปแบบและกลวิธีในการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในหน่วยงานทุกระดับ

6. ศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพด้านการพยาบาลของหน่วยงานและสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การบริการ และด้านวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาให้เข้าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

พ.ศ. 2545 กองการพยาบาลมีอายุครบ 50 ปี รัฐบาลมี พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมขึ้น และได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอีกครั้งหนึ่งตามการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงสาธารณสุขตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ ฯ ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2545 และกองการพยาบาลซึ่งเป็นหน่วยงานวิชาการพยาบาลได้ถูกโอนหน่วยงานมาอยู่ที่กรมการแพทย์และยกฐานะจาก “กองการพยาบาล” เป็น “สำนักการพยาบาล” เนื่องจากภาระงานหลักที่ปฏิบัติเป็นงานวิชาการและมีความกว้างขวาง ในการทำหน้าที่เป็นแกนในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กำหนด และพัฒนามาตรฐานการพยาบาล ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน

การพัฒนาองค์ความรู้ด้านพัฒนาคุณภาพการพยาบาล อันเป็นการสนองต่อเจตนารมณ์ของกระทรวงสาธารณสุขในการพิทักษ์สิทธิและความเสมอภาคของประชาชนและเป็นหลักประกันด้านคุณภาพบริการสุขภาพ

พ.ศ. 2552 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายวิทยา แก้วภราดัย) ได้ออกกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 ลงนามไว้ ณ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2545 และกำหนดให้สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติการ จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง ส่งผลให้มีการแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงใหม่ ทำให้สำนักงานการพยาบาลได้ย้ายกลับมาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2552 เล่มที่ 126 ตอนที่ 98 ก หน้า 36 ข้อ 9

พ.ศ. 2560 จากราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2560 เรื่อง แบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร) ให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2556 (ฉบับที่ 2) และให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยจากสำนักงานการพยาบาล เป็นกองการพยาบาลส่วนราชการบริหารส่วนกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ผลงานเด่น

ผลงานช่วงที่ 1 กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง (พ.ศ. 2498-2544)

ด้านการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล

การจัดทำแผนและพัฒนาหลักสูตร

พ.ศ. 2498

❖ กองการพยาบาลร่วมกับองค์การอนามัยโลก องค์การบริหารวิเทศกิจ แห่งสหรัฐอเมริกา (USOM) และกรมการแพทย์ ร่วมกันก่อตั้งโรงเรียนครูพยาบาล โดยอยู่ในความดูแลของกองการพยาบาล และต่อมาได้โอนไปขึ้นกับกรมการแพทย์ในปี พ.ศ.2500

พ.ศ. 2507

❖ ดำเนินการเปิดหลักสูตรวิชาครูพยาบาล ระดับปริญญาตรี ให้เป็นแผนกหนึ่งในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมาได้มอบให้อยู่ในความดูแลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นภาคพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

พ.ศ. 2514

❖ กองการพยาบาลร่วมกับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ฯ พิจารณาจัดทำหลักสูตรมาตรฐานกลาง โดยกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลและอนามัย และ ผดุงครรภ์และกำหนดเงินใหม่ของพยาบาลใหม่เป็นทางการทั่วทั้งประเทศ และผ่านความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรีจึงทำให้เป็นที่ยอมรับเป็นทางการทั่วประเทศ

พ.ศ. 2516

❖ ริเริ่มจัดทำวารสารกองการพยาบาล ซึ่งเป็นวารสารวิชาการ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการพยาบาล ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัยของบุคลากรพยาบาล และเป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรทางการพยาบาลและผู้สนใจหรือผู้เกี่ยวข้อง โดยจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ และได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพวารสารอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2519

❖ เป็นผู้ริเริ่มพัฒนาโครงการอบรมผู้บริหารทางการพยาบาล โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้น (3 เดือน) เรื่องการบริหารบนหอผู้ป่วยแก่พยาบาลระดับหัวหน้าหอผู้ป่วย หรือผู้บริหารการพยาบาล ของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และได้คัดสรรผู้ที่มีความสามารถไปพัฒนาเป็นทีมในการ จัดอบรมพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปทั่วประเทศ ซึ่งนับว่าได้ช่วยพัฒนาผู้นำ ทางบริการพยาบาลและได้เริ่มสร้างความเข้มแข็งให้ผู้บริหารทางการพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัด กระทรวงสาธารณสุขได้จนถึงปัจจุบัน

ใบประกอบโรคศิลปะ

พ.ศ. 2499

❖ กองการพยาบาลร่วมกับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ร่วมกันกำหนดการทดสอบผลการศึกษาพยาบาลของทุกโรงเรียน ทั้งของทางรัฐบาลและเอกชน เป็นการสอบขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะและการเรียกผู้สอบขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะสาขาพยาบาลและผดุงครรภ์ว่า “Registered Nurse R.N.” (พยาบาลขึ้นทะเบียน พ.ท.)

คำตอบแทน

พ.ศ. 2538

❖ ร่วมกับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ฯ ต่อสู้ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. ยอมรับและเพิ่มเติมให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ได้รับเงินประจำตำแหน่ง จนในที่สุดพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. 2538 ได้กำหนดให้ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพเป็นตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไปและได้รับเงินประจำตำแหน่ง รวมทั้งต่อสู้ให้มีการจ่ายค่าตอบแทนให้ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ที่ช่วยปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในหน่วยบริการอื่นในสังกัดอีกด้วย จนได้มีการเบิกจ่ายเงินบำรุงเป็นค่าลูกจ้างรายคาบโดยให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาตามความเหมาะสมตามแต่ละหน่วยบริการ

พ.ศ. 2539

❖ กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้มีการทบทวนเรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายงานค่าตอบแทนแก่บุคลากรทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหาภาวะขาดแคลนบุคลากรวิชาชีพของหน่วยงาน กองการพยาบาลจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนและสวัสดิการอื่นที่พยาบาลได้รับ และเสนอเข้าที่ประชุมผู้บริหารสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จนมีมติเห็นชอบให้เพิ่มค่าตอบแทนและสวัสดิการปฏิบัติการพยาบาลใน 3 ประเด็น คือ

- เพิ่มค่าตอบแทนในยามวิกาล (เวรบาย ดึก)
- ค่าเบี้ยเลี้ยงหมาจ่ายในถิ่นทุรกันดาร
- สวัสดิการด้านความปลอดภัย ในการประกันชีวิต/ประกันอุบัติเหตุ

พ.ศ. 2540

❖ จากการประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้งบประมาณค่าตอบแทนที่กระทรวงสาธารณสุขได้รับลดลงทำให้โรงพยาบาลต่าง ๆ มีปัญหาในการจ่ายค่าตอบแทน กระทรวงสาธารณสุขจึงได้พิจารณาปรับลดค่าตอบแทนในเวรผลัดป่ายดึกของพยาบาล

- พยาบาลวิชาชีพจากเดิม 200 บาท ลดเหลือ 170 บาท/เวร
- พยาบาลเทคนิคจากเดิม 150 บาท ลดเหลือ 130 บาท/เวร
- เจ้าหน้าที่พยาบาลจากเดิม 120 บาท ลดเหลือ 100 บาท/เวร

พ.ศ. 2544

❖ จากนโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพเป็นธรรมและเสมอภาค และมีการจัดสรรงบประมาณใหม่ภายใต้ พื้นที่และจำนวนประชากรที่รับผิดชอบกระทรวงสาธารณสุขจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาข้อบังคับ ว่าด้วยเงินบำรุง การจ่ายเงิน ค่าตอบแทน ที่ถือปฏิบัติในขณะนั้นให้ยกเลิกทั้งหมด และกองการพยาบาลได้เป็นส่วนหนึ่งในการต่อสู้จนสามารถได้รับการเพิ่มค่าตอบแทนการปฏิบัติการพยาบาลในยามวิกาล (เวรป่าย ดึก) ให้กลับคืนมาเท่าเดิมและเพิ่มค่าตอบแทนปฏิบัติงานเป็นเวรหรือผลัดคืนให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัยในพื้นที่ทุรกันดารให้ได้รับค่าเบี่ยงเลี้ยงหมาจ่ายอีกด้วย

พัฒนาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของสายงานพยาบาล (Career Ladder)

กลุ่มที่ 3 งานพยาบาลที่เน้นหนักทางวิชาการพยาบาลโดยตรง ซึ่งเป็นงานที่ต้องการบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับงานพยาบาล

กลุ่มที่ 2 งานพยาบาลที่ต้องปฏิบัติโดยใช้พยาบาลที่มีความรู้ความสามารถสูง

กลุ่มที่ 1 งานพยาบาลขั้นพื้นฐานที่ไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิคการพยาบาลขั้นสูง

พ.ศ. 2522

❖ **ปรับปรุงสายงานพยาบาล** ให้ครอบคลุมตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพยาบาลทุกประเภท โดยพิจารณาจากลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งจำแนกได้ 3 กลุ่ม

❖ **ปรับปรุงสายงานช่วยพยาบาล** ซึ่งเป็นลักษณะงานในกลุ่มที่ 1 โดยเปลี่ยนชื่อ สายงานผู้ช่วยพยาบาล “เจ้าหน้าที่พยาบาล” และเมื่อผ่านหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดแล้วสามารถขอ กำหนดตำแหน่งเป็นพยาบาลต่อไปได้

❖ **ปรับปรุงเกณฑ์การกำหนดตำแหน่ง เกี่ยวกับการพยาบาล** กำหนดแนวทางของพยาบาล ไว้ตามประเภทของงาน โดยให้พยาบาลมีโอกาสเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นกว่าเดิมตามความสามารถในงาน บริการพยาบาลงานพยาบาลเฉพาะด้าน

พ.ศ. 2530

❖ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. มีการปรับปรุงสายงานการพยาบาล และ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดจำนวนเตียงในหอผู้ป่วยใหม่จากเดิม หอผู้ป่วย 1 หอ เท่ากับ 25 เตียง เป็น หอผู้ป่วย 1 หอ เท่ากับ 30 เตียง และกำหนดให้มีตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งเกี่ยวกับการพยาบาลซึ่งต้องใช้วิชาชีพประเภทหนึ่ง

พ.ศ. 2531

❖ ปรับปรุงเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งให้เหมาะสมกับสภาพการทำงาน โดยยึดถือตาม ภาระหน้าที่ของตำแหน่งที่ปฏิบัติ ซึ่งคณะอนุกรรมการวิสามัญ หรือ อ.ก.พ. วิสามัญ คณะที่ 3 พิจารณา และอนุมัติให้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดตำแหน่งสายงานที่เกี่ยวกับการพยาบาลได้ ตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2531 โดยผลักดันความก้าวหน้าของพยาบาลวิชาชีพอาวุโส พยาบาลเทคนิคอาวุโส เจ้าหน้าที่พยาบาลอาวุโสให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น โดยใช้ฐานเปรียบเทียบกับอัตราส่วนพยาบาล ในตำแหน่งเดียวกัน/คิดเทียบจำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการ/คิดจากจำนวนหอผู้ป่วยและจำนวนเตียง ในแต่ละหอผู้ป่วยมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความก้าวหน้าของทีมพยาบาลในหอผู้ป่วยนอก งานหอผู้ป่วยใน งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน งานห้องผ่าตัด งานวิสัญญีพยาบาล งานห้องคลอด งานผู้ป่วยหนัก ฯลฯ รวมถึงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล

พ.ศ. 2538

❖ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์กำหนดตำแหน่งใหม่ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์คือ

- กำหนดจำนวนทีมบริการ
- กำหนดขนาดหอผู้ป่วย
- พิจารณาตามแนวทางการกำหนดตำแหน่งงานของสายงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- พิจารณาตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน
- คุณภาพของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

การจัดตั้งสภาการพยาบาล

พ.ศ. 2521

❖ กองการพยาบาลโดยนางสาวละม่อม ศรีจันทร์พันธุ์ ผู้อำนวยการกองการพยาบาล เป็นประธานร่วมกับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ยกร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อจัดตั้งสภาการพยาบาล และได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีสภาการพยาบาล พ.ศ. 2528

ด้านการพัฒนาคุณภาพ

การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลในชุมชน

พ.ศ. 2524

❖ ริเริ่มโครงการพัฒนาโรงพยาบาลอำเภอ (โรงพยาบาลชุมชน) เพื่อจัดระบบการให้บริการพยาบาลในโรงพยาบาลอำเภอให้มีประสิทธิภาพ โดยนำวิธีการของการกำหนดรูปแบบระบบการทำงานและพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลให้ดีขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเปิดโรงพยาบาลอำเภอแห่งใหม่ โดยคัดเลือกตัวแทนที่เข้าอบรมและจัดทีมสนับสนุนจากสหวิชาชีพในระดับกระทรวง และมีนักวิชาการพยาบาลเป็นแกนหลัก และได้ร่วมเป็นทีมสนับสนุนการพัฒนาสถานีนอนามัยทั่วประเทศในเวลาต่อมา

การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลในโรงพยาบาล

พ.ศ. 2526

❖ เริ่มต้นโครงการพัฒนาการบริการพยาบาลของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป โดยจัดทีมนักวิชาการพยาบาลไปพัฒนาโรงพยาบาลที่มีความพร้อมและสนใจ และจัดตั้งทีมแกนนำในการบริการพยาบาลให้มีความสามารถในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายคุณภาพ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในแต่ละจังหวัด ต่อมาได้พัฒนาโรงพยาบาลศูนย์แม่ข่าย และได้ดำเนินการสนับสนุนการขยายผลการพัฒนาในโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชนภายในเขต ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบของ “โครงการพัฒนาระบบบริการของสถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค (พบส.)”

พ.ศ. 2531

❖ ริเริ่มพัฒนา “ระบบบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัย” แก่ผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยที่พักรักษาในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โดยจัดการอบรมและทำคู่มือปฏิบัติงาน สร้างรูปแบบในการบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัยในระบบเครือข่ายอีกทั้งผลักดันให้เกิดงานบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัยแผนกผู้ป่วยนอกของ รพศ./รพท. ทุกแห่ง และต่อมาได้ทำมาตรฐานการบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพอนามัยเพื่อให้พยาบาลผู้ปฏิบัติมีแนวทางปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2538

❖ ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพในโรงพยาบาลชุมชนที่ได้ยกระดับเป็นโรงพยาบาลทั่วไป เนื่องจากได้ยกฐานะเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด 3 แห่งคือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว โรงพยาบาลอำนาจเจริญ และโรงพยาบาลหนองบัวลำภู

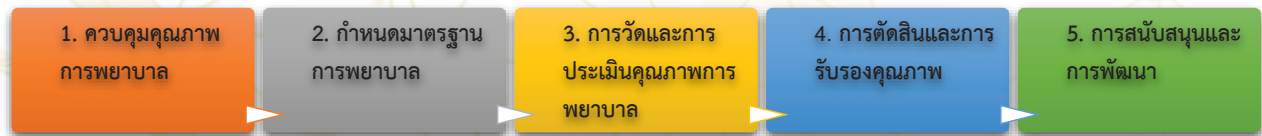
พ.ศ. 2541

❖ ดำเนินการในด้านพัฒนาคุณภาพทางเทคนิคบริการและวิชาการพยาบาล ตลอดจน ตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการพยาบาลของสถานบริการ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แต่ละเขต เพื่อให้ขยายขอบเขตการพัฒนาคุณภาพให้กลุ่มงานการพยาบาลได้มีการตระหนักตื่นตัวและพัฒนาบริการพยาบาล และการบริหารการพยาบาลตามมาตรฐานที่กองการพยาบาลกำหนดสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกพื้นที่จนถึงปัจจุบัน

ด้านการประกันคุณภาพ

พ.ศ. 2535

❖ ริเริ่มและพัฒนาตัวแบบการควบคุมคุณภาพการพยาบาลในโรงพยาบาลและในชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานแรกที่เผยแพร่แนวคิดคุณภาพการพยาบาล และติดสินการรับรองคุณภาพการพยาบาล โดยกำหนดเป็น 5 องค์ประกอบ คือ

พ.ศ. 2542

❖ ทบทวนแก้ไขและปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลให้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบของ Hospital Accreditation

พ.ศ. 2543

❖ พัฒนาแก้ไขและปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลตามแนวทางของ Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations (JCAHO) โดยจัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นเอกสาร “การประกันคุณภาพการพยาบาลในโรงพยาบาล” ในปี 2544 ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระงานบริการพยาบาล 9 งาน

ด้านการพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้

พัฒนามาตรฐานการพยาบาล

พ.ศ. 2522

❖ จัดทำมาตรฐานขั้นต้นด้านโครงสร้างของระบบบริการพยาบาลจำนวน 9 งาน เพื่อพัฒนาวิเคราะห์งาน ประกอบการพัฒนากระบวนการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลชุมชน และสถานีอนามัย

พ.ศ. 2528

❖ เผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการพยาบาลและตรวจสอบคุณภาพการพยาบาลให้กับสถานบริการทั่วประเทศ และให้การสนับสนุนติดตามพัฒนาระบบบริการพยาบาลตามมาตรฐานของสถานบริการสาธารณสุขที่เป็นแม่ข่ายโครงการ พบส.

พ.ศ. 2534

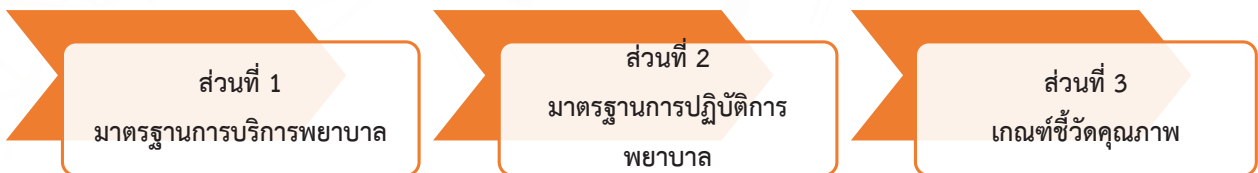
❖ ร่วมกันกำหนดมาตรฐานการพยาบาลโดยสร้างความชัดเจนในบริบทของ “การพยาบาล” ว่าหมายถึง “การดูแลสุขภาพคนทั้งคน” และได้จัดทำเป็นมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาลและมาตรฐานการพยาบาลในชุมชน และต่อมาได้ทำการจัดพิมพ์และเผยแพร่ไปยังสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับในปี พ.ศ. 2535 – 2536

พ.ศ. 2541

❖ ริเริ่มพัฒนาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการพยาบาลระดับประเทศ โดยจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการพยาบาล เพื่อขับเคลื่อนนโยบายทางการพยาบาลสู่การปฏิบัติให้ครอบคลุมในทุกเขตสุขภาพ องค์กรประกอบของคณะกรรมการมาจากผู้บริหารการพยาบาลระดับโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลชุมชน และผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณภาพการพยาบาลของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจังหวัด โดยมีนักวิชาการพยาบาลเป็นผู้นิเทศการพยาบาลประจำเขต ๆ ละ 1 คน

❖ ทบทวนและปรับปรุงแก้ไข มาตรฐานการพยาบาลและมาตรฐานในชุมชน ให้สอดคล้องกับกระบวนการ Hospital Accreditation ตามมาตรฐานในโรงพยาบาล ฉบับปีกาญจนาภิเษก พ.ศ. 2538 โดยจัดทำเป็นมาตรฐานระดับสถาบัน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานระดับหน่วยงาน ซึ่งได้จัดพิมพ์และเผยแพร่มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาลและมาตรฐานพยาบาลชุมชนฉบับปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2542 – 2544

โครงสร้างเนื้อหาของมาตรฐานประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 3 ส่วน ดังนี้

พัฒนางานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

พ.ศ. 2530 – 2534

❖ มุ่งเน้นการพัฒนางาน พัฒนาระบบงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชมรมควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลแห่งประเทศไทยภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนการก่อตั้ง “ชมรมพยาบาลควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย”

พ.ศ. 2535 - 2539

❖ เร่งรัดขยายผลการพัฒนา โดยมุ่งเน้นคุณภาพการดำเนินงานเพื่อขยายผลการพัฒนาสู่ “โรงพยาบาลชุมชน” จัดอบรมพยาบาลควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง ขึ้นไปเพื่อเป็นแกนนำการพัฒนาในเครือข่าย พบส. ในระดับอำเภอและเป็นจุดเริ่มต้นของการขยายผลสู่สถานีนอนามัย

พ.ศ. 2538

❖ ผลักดันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการพัฒนางานควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลในระดับส่วนกลาง ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหารกรม/กองจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งให้เกิดการประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเชิงนโยบายและงบประมาณ

ผลงานช่วงที่ 2 สำนักงานพยาบาล กรมการแพทย์ (พ.ศ. 2545-2551)

ในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้ปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ มีการยุบรวมส่วนราชการที่มีภารกิจซ้ำซ้อน ปรับโครงสร้างและจัดกลุ่มภารกิจของส่วนราชการให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก กองการพยาบาลได้รับการยกฐานะเป็น “สำนักงานพยาบาล” ไปสังกัดกรมการแพทย์ตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล กำหนดและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานทางวิชาการของสถานบริการสุขภาพทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน ประสานในการเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้นในช่วงที่สังกัดกรมการแพทย์ สำนักงานพยาบาลจึงได้มุ่งเน้นการดำเนินการศึกษาวิจัย และถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล โดยมีผลงานเด่นสรุปได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพ

พ.ศ. 2546

❖ ริเริ่มการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพการพยาบาลภายนอก โดนใช้กรอบแนวคิดของระบบคุณภาพในภาพใหญ่และบูรณาการมาตรฐานการพยาบาลจากทุก ๆ สถาบันเข้าด้วยกัน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลอย่างต่อเนื่องของทุก ๆ หน่วยงานบริการพยาบาลภายในกลุ่มการพยาบาล ส่งผลให้โรงพยาบาล/ สถาบัน/ สถานบริการสุขภาพทุกระดับผ่านการรับรองคุณภาพบริการในระบบคุณภาพทุก ๆ ระบบ

พ.ศ. 2549

❖ พัฒนาระบบ Benchmarking คุณภาพการพยาบาล โดยพัฒนา Center of Excellence ด้านศูนย์การเทียบเคียงคุณภาพการพยาบาลระดับประเทศ เป็นการกระตุ้นให้สถานบริการสุขภาพทุกระดับเกิดการพัฒนาระบบการพยาบาลแบบก้าวกระโดด สร้าง Nursing Best Practices อย่างกว้างขวาง

❖ รางวัลคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศ (Nursing Quality Award: NQA) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและค้นหา Nursing Best Practices เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ในวงกว้าง พร้อมทั้งตั้งรางวัล Nursing Quality Award (NQA) เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจ และขวัญกำลังใจแก่พยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพ ได้สร้างหลักสูตรอบรมผู้ตรวจประเมินรางวัลคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศ และแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้ตรวจประเมินรางวัล NQA ของกระทรวงสาธารณสุข

พ.ศ. 2550

❖ ปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล โดยใช้กรอบแนวคิดของ 1) เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2550 2) มาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ฉบับฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พ.ศ. 2549 ซึ่งกำหนดโดยสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล 3) มาตรฐานบริการการพยาบาลและการผดุงครรภ์ระดับทุติยภูมิและระดับตติยภูมิ พ.ศ.2548 ซึ่งกำหนดโดยสภาการพยาบาล 4) กระบวนการพยาบาล และ 5) การพยาบาลแบบองค์รวม เพื่อบูรณาการแนวคิดต่าง ๆ ให้เอื้อกับการปฏิบัติงานบริการพยาบาลในสถานบริการสุขภาพทุกระดับของประเทศ

พ.ศ. 2551

❖ จัดทำยุทธศาสตร์บริการพยาบาลระดับประเทศ พ.ศ. 2551-2555 โดยกำหนดทิศทาง และความก้าวหน้าการพัฒนาคูณภาพการพยาบาล เพื่อประโยชน์ของประชาชนของประเทศไทยได้รับบริการที่มีคุณภาพ

ด้านการศึกษา วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล

ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2551 สำนักการพยาบาล ผลิตผลงานวิชาการที่ครอบคลุมทั้งระดับ ปริญญาตรี ทุติยภูมิ และตติยภูมิ ได้แก่ งานวิจัย มาตรฐานการพยาบาล การพัฒนาแนวทางบริการพยาบาลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และถ่ายทอดองค์ความรู้โดยการจัดประชุม/สัมมนาวิชาการ และเผยแพร่ ผลงานวิชาการโดยจัดทำเอกสารหนังสือให้กับผู้บริหารทางการพยาบาล และผู้ปฏิบัติการพยาบาล และทีมบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลทุกระดับทั่วประเทศ และเผยแพร่ผลงาน วิชาการต่าง ๆ ลงเว็บไซต์ของสำนักการพยาบาลด้วย

รายงานวิจัย ได้แก่

- ❖ การศึกษาพลังอำนาจในการจัดการกับการเจ็บป่วยของกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรังในบริบทสังคมไทย
- ❖ การศึกษารูปแบบหน่วยงานสาธิตทางการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล: งานหอผู้ป่วยใน
  - ❖ การศึกษาบทบาทวิชาชีพพยาบาลในการควบคุมการบริโภคยาสูบ
  - ❖ การศึกษาเวลามาตรฐานตามเกณฑ์การจำแนกประเภทผู้ป่วย
  - ❖ การศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางการพยาบาลที่พึงประสงค์
  - ❖ การศึกษาการประเมินเทคโนโลยีทางการพยาบาล การกระจาย การใช้ และการเข้าถึงมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล
    - ❖ การศึกษาการมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล
    - ❖ การพัฒนารูปแบบการพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจ
    - ❖ งานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลที่เป็นเลิศด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของศูนย์โรคหัวใจตติยภูมิ
    - ❖ การวิจัยระบบบริหารงานบริการที่พึงประสงค์

มาตรฐาน/แนวทาง/คู่มือ ได้แก่

- ❖ แนวทางการจัดบริการพยาบาลระดับปฐมภูมิ
- ❖ คู่มือการใช้งานโปรแกรมระบบฐานข้อมูลด้านการพยาบาล
- ❖ การดูแลรักษาผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์
- ❖ แนวทางการบริหารจัดการทางการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วย SARS
- ❖ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลที่ปฏิบัติการพยาบาล

ในโรงพยาบาล

- ❖ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลที่ปฏิบัติการพยาบาล

ในชุมชน

- ❖ แนวทางการกำหนดรหัส มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล ICNP
- ❖ การป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการสุขภาพ
- ❖ แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อไข้วัดนก
- ❖ หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดบริการตามมาตรฐานบริการพยาบาลสำหรับศูนย์ตติยภูมิ

เฉพาะทางโรคมะเร็ง

- ❖ หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดบริการตามมาตรฐานบริการพยาบาลสำหรับ Trauma

Center

- ❖ การจำแนกประเภทผู้ป่วยงานบริการพยาบาลผู้ป่วยใน
- ❖ มาตรฐานการบริการพยาบาลศูนย์ตติยภูมิเฉพาะทางศูนย์อุบัติเหตุ
- ❖ มาตรฐานบริการพยาบาลศูนย์ตติยภูมิเฉพาะทางศูนย์โรคหัวใจ

- ❖ แนวทางการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล
- ❖ หน้าที่รับผิดชอบหลักและสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานดูแลรักษาผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยโรคเอดส์
- ❖ หน้าที่รับผิดชอบหลักและสมรรถนะวิสัญญีพยาบาล
- ❖ ความรู้ ทักษะ และตัวชี้วัดเฉพาะงานการพยาบาลใน 5 จังหวัดชายแดนใต้
- เอกสารวิชาการอื่น ๆ ได้แก่**
- ❖ รายงานผลการประเมินคุณภาพการพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2550
- ❖ รายงานผลการประเมินคุณภาพการพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2551
- ❖ หนังสือการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล เพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน

ผลงานช่วงที่ 3 สำนักงานพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง (พ.ศ. 2552-2559)

ในปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 โดยเมื่อ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2552 สมัยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายวิทยา แก้วภราดัย) ได้ออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข โดยให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และกำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติราชการ มีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้สำนักงานการพยาบาลได้ย้ายกลับมาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2552 เล่มที่ 126 ตอนที่ 98 ก หน้า 36 ข้อ 4 ดังนั้นในช่วงนี้สำนักงานการพยาบาล จึงกลับมาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และดำเนินการกิจด้านการพัฒนาระบบบริการพยาบาลสู่ความเป็นเลิศในระดับประเทศ นอกจากนี้ยังขยายขอบเขตการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานทางการพยาบาลไปสู่การพยาบาลระดับปฐมภูมิเพื่อให้ทัดเทียมกับการให้บริการพยาบาลในโรงพยาบาล โดยมีผลงานสรุปโดยสังเขป ดังนี้

พ.ศ. 2552

❖ **ปรับปรุงระบบและแนวทางการประเมินคุณภาพการพยาบาลภายนอก** โดยใช้กรอบแนวคิดของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ เพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ (Thailand Quality Award: TQA) และกรอบแนวคิดของมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพฉบับเฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ 60 ปี (HA) ปรับเป็น “แนวทางการประเมินคุณภาพการพยาบาลภายนอกเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ” และได้เผยแพร่ สนับสนุนและเชิญชวนให้กลุ่มการพยาบาลของสถานบริการสุขภาพทุกระดับขอรับการประเมินได้โดยความสมัครใจ

พ.ศ. 2554

❖ ทบทวนระบบประกันคุณภาพการพยาบาลในโรงพยาบาล โดยมีเครื่องมือวัดและประเมินคุณภาพการพยาบาลภายในตามมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล พ.ศ. 2550 สำนักการพยาบาล จึงได้จัดทำหนังสือการประกันคุณภาพการพยาบาล; การประเมินคุณภาพในกิจการพยาบาล 1 ชุด ซึ่งมีจำนวน 11 เล่ม ครบตามหน่วยงานการพยาบาล 11 งาน

พ.ศ. 2556

❖ ริเริ่มพัฒนาแนวทางการจัดบริการพยาบาลเพื่อการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง เพื่อให้องค์กรพยาบาล ทั้งผู้บริหารทางการพยาบาล พยาบาล และผู้ปฏิบัติการ พยาบาลขั้นสูง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดบริการพยาบาลในองค์กรพยาบาลได้

❖ พัฒนามาตรฐานการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต โดยกองการพยาบาลร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต เพื่อให้องค์กรพยาบาลสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบริการพยาบาลงานจิตเวชและสุขภาพจิต อันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้บริการประชาชนต่อไป

❖ จัดทำหนังสือการพยาบาลที่บ้าน เพื่อให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานปฐมภูมิในสถาน บริการทุกระดับ ใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการพยาบาลผู้ป่วยที่บ้าน และพัฒนาบริการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ให้มีประสิทธิภาพ

พ.ศ. 2557

❖ พัฒนาเกณฑ์คุณภาพงานเยี่ยมบ้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานสำหรับทีมการพยาบาลที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยในพื้นที่นอกโรงพยาบาล (ที่บ้าน) ทีมการพยาบาลสามารถนำเกณฑ์คุณภาพงานเยี่ยมบ้าน ไปใช้เป็นเกณฑ์ประเมินเพื่อหาจุดพัฒนา ให้เกิดความสมบูรณ์ของปัจจัยองค์ประกอบ กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่คาดหวังให้บรรลุจากการให้บริการพยาบาลที่บ้านได้

พ.ศ. 2559

❖ ปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลในชุมชน เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และความต้องการบริการพยาบาลที่เปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการการดูแลของทุกกลุ่มวัย เพื่อให้องค์กรพยาบาลของสถานบริการสุขภาพทุกระดับ ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบริการพยาบาลให้มีมาตรฐาน ยก ระดับคุณภาพบริการพยาบาล ส่งผลต่อคุณภาพบริการพยาบาลที่มอบให้กับประชาชน และผู้รับบริการพยาบาล

❖ พัฒนาระบบบริการพยาบาลแบบประคับประคอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริการพยาบาลแบบประคับประคอง โดยบูรณาการการดำเนินการดูแลประคับประคองให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมถึงการพัฒนาการดูแลผู้ป่วย ให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน เป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี

❖ พัฒนาคู่มือการบริหารจัดการอัตรากำลังผู้ช่วยพยาบาล เพื่อให้องค์กรพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการอัตรากำลังผู้ช่วยพยาบาลในหน่วยงานของตน

ด้านการศึกษา วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์

รายงานวิจัย/มาตรฐาน/แนวทาง/คู่มือ ได้แก่

- ❖ การพัฒนาระบบบริการพยาบาลระดับปฐมภูมิ โดยพัฒนาแนวทางการจัดบริการชุมชน
- ❖ พัฒนาแนวปฏิบัติการดูแลสุขภาพที่บ้าน สำหรับพยาบาล
- ❖ พัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยด้วยระบบผู้จัดการรายกรณี
- ❖ การพัฒนาการพยาบาลศูนย์อุบัติเหตุฉุกเฉิน โดยใช้ระบบพี่เลี้ยง
- ❖ พัฒนาแนวทางการจัดระบบสารสนเทศทางการแพทย์ในโรงพยาบาล
- ❖ การพัฒนาหน่วยงานต้นแบบ (หน่วยสาธิตทางการแพทย์)
- ❖ ยุทธศาสตร์การบริการพยาบาลเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2556-2558
- ❖ คู่มือหลักสูตรอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) ปีพุทธศักราช 2558
- ❖ คู่มือหลักสูตรอบรมพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) ปีพุทธศักราช 2558
- ❖ แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยภาวะเรื้อรัง
- ❖ พัฒนามาตรฐานการพยาบาลตรวจรักษาพิเศษ

ผลงานช่วงที่ 4 กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง (พ.ศ. 2560 - ปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ. 2560 จากราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2560 เรื่อง แบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2556 (ฉบับที่ 2) และให้แบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข เป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยจากสำนักการพยาบาล เป็นกองการพยาบาลส่วนราชการบริหารส่วนกลาง สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข มีการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ พัฒนาคุณภาพการพยาบาลสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพ อาทิ Service Plan ระบบบริการปฐมภูมิ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนสถานการณ์การเกิดโรคติดต่อ กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 เพื่อให้การพัฒนาบริการพยาบาลได้คุณภาพ ประชาชนมีสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข โดยมีผลงานสรุปโดยสังเขป ดังนี้

พ.ศ. 2560

❖ ริเริ่มจัดทำแนวทางการวางแผนสืบทอดตำแหน่งสายงานพยาบาลวิชาชีพ ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะให้มีความพร้อมในการก้าวสู่ตำแหน่งระดับสูงต่อไป และใช้เป็นแผนแม่บทของการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการพยาบาล ให้สามารถบริหารจัดการบริการพยาบาล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

❖ ริเริ่มการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล สำหรับโรงพยาบาลชุมชนที่ยกฐานะเป็นโรงพยาบาลทั่วไป เพื่อให้ผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลวิชาชีพใช้เป็น แนวทางในการจัดระบบบริการพยาบาลในการยกระดับโรงพยาบาลในแต่ละสถานบริการ บุคลากรพยาบาลมีศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะซับซ้อน เพื่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนและตอบสนองปัญหาสุขภาพ ประชาชนปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

❖ ปรับปรุงยุทธศาสตร์บริการพยาบาลระดับประเทศ พ.ศ. 2560-2564 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อให้องค์กรพยาบาลของสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล มุ่งสู่เป้าหมาย “การบริการพยาบาลมีคุณภาพเป็นเลิศ บุคลากรมีความสุข บนวิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสุขภาวะที่ดีของประชาชน”

พ.ศ. 2561

❖ พัฒนาระบบบริการพยาบาล: Service Plan โดยกองการพยาบาลจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบบริการพยาบาล: Service Plan เพื่อให้บุคลากรพยาบาลทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้เกี่ยวข้องกับการบริการพยาบาลนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินระบบบริการพยาบาล กำหนดแผนดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาระบบบริการพยาบาล: Service Plan ในประเทศ

❖ จัดทำแนวทางการจัดบริการพยาบาลในคลินิกหมอครอบครัว เพื่อให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานในทีมหมอครอบครัว สามารถจัดและพัฒนาระบบบริการพยาบาล ขับเคลื่อนการดำเนินงานคลินิกหมอครอบครัวให้เป็นไปตามเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุข

พ.ศ. 2562

❖ ปรับปรุงการประเมินคุณภาพการพยาบาลภายนอกเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยปรับเกณฑ์และเครื่องมือการประเมินคุณภาพการพยาบาลในโรงพยาบาลขึ้นใหม่ ให้มีความทันสมัย ทันการณ์ สอดคล้อง และเชื่อมโยงกับโครงสร้างของกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการปรับเปลี่ยนในปี พ.ศ. 2560 และกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น คือ งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล งานวิจัย และพัฒนาการพยาบาล รวมทั้งปรับระบบการให้คะแนนเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ เป็นรายหมวด/หัวข้อ และข้อกำหนด ตามลำดับ

❖ พัฒนาแนวทางการจัดบริการพยาบาลผู้ป่วยระยะกลาง เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยระยะกลางในโรงพยาบาลชุมชน ให้สามารถปฏิบัติงานการพยาบาลให้เกิดความต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาบริการพยาบาลในพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายบริการพยาบาล คือ ประชาชนปลอดภัย ฟื้นฟู ไม่เกิดภาวะทุพพลภาพ สามารถปฏิบัติชีวิตประจำวันได้และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

❖ พัฒนาแนวทางการจัดบริการพยาบาลอาชีวอนามัย ในเขตพื้นที่เสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อม เพื่อให้พยาบาลที่เกี่ยวข้องสามารถนำ แนวทางการจัดบริการพยาบาลอาชีวอนามัยในเขตพื้นที่เสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อม ไปวางแผนและปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพตอบสนองกับสถานการณ์ปัญหา ความต้องการการดูแลสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพและประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากมลพิษสิ่งแวดล้อมให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

❖ พัฒนาหนังสือการประกันคุณภาพการพยาบาล: การประเมินคุณภาพการบริการพยาบาล ตรวจจับวิชาชีพ เพื่อให้ผู้บริหาร/ผู้ปฏิบัติงานบริการพยาบาลตรวจจับวิชาชีพ และพยาบาลที่รับผิดชอบงานคุณภาพการพยาบาล นำไปศึกษาควบคู่กับหนังสือมาตรฐานการ พยาบาลตรวจจับวิชาชีพ และใช้เป็นแนวทางในการประเมิน พัฒนา และประกันคุณภาพการพยาบาล ภายในองค์กรของตน

พ.ศ. 2564

- ❖ พัฒนาคู่่มือการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารการพยาบาล โดยการบริหารจัดการ เตรียมความพร้อมในการรองรับสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ที่อาจเกิดขึ้นในโรงพยาบาล
- ❖ พัฒนาแนวทางการพัฒนาระบบบริการพยาบาล สำหรับผู้รับบริการกัญชาทางการแพทย์ สนับสนุนการดำเนินงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย ที่ได้รับบริการกัญชาทางการแพทย์ ให้สามารถปฏิบัติงานการพยาบาล ให้เกิดความต่อเนื่อง และมีแนวทางการบริการพยาบาลดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบริการกัญชาทางการแพทย์ในพื้นที่รับผิดชอบให้ได้รับการบริการพยาบาล ที่มีคุณภาพและผู้ป่วยมีความปลอดภัย
- ❖ แนวทางการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (10วัน+4) สำหรับพยาบาล เพื่อให้พยาบาลสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัย ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

ด้านการศึกษา วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการพยาบาล

รายงานวิจัย/มาตรฐาน/ แนวทาง/ คู่มือ ได้แก่

- ❖ รูปแบบและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ โดยบริหารการพยาบาล เขตสุขภาพ
- ❖ หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างเสริมสุขภาพ
- ❖ บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ
- ❖ แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2561
- ❖ แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2562
- ❖ แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2563
- ❖ แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2564
- ❖ รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานของพยาบาล ในสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- ❖ รายงานผลการดำเนินงานศูนย์ประสานความร่วมมือของพยาบาลในภาวะการติดเชื้อ COVID-19
- ❖ รายงานผลการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2561 – 2564
- ❖ แนวทางการจัดเก็บตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2565
- ❖ หลักสูตรการพยาบาลเพื่อส่งเสริมการจัดการสุขภาพตนเองของผู้ป่วยและผู้ดูแล

- ❖ ต้นแบบการจัดบริการพยาบาลในการสร้างเสริม การจัดการสุขภาพตนเองของประชาชน
- ❖ รายงานการถอดบทเรียน การสร้างเสริมการจัดการสุขภาพตนเอง ของประชาชน
- ❖ รูปแบบการพยาบาลในการสร้างเสริมการจัดการสุขภาพตนเอง ของประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคเรื้อรังและผู้ดูแล
- ❖ รูปแบบการพยาบาลในการสร้างเสริมการจัดการสุขภาพตนเอง ของกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องการ การดูแลแบบระยะกลางและผู้ดูแล
- ❖ รูปแบบการพยาบาลในการสร้างเสริมการจัดการสุขภาพตนเอง ของกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องการ การดูแลแบบเรื้อรังและผู้ดูแล
- ❖ รูปแบบการพยาบาลในการสร้างเสริมการจัดการสุขภาพตนเอง ของกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องการ การดูแลแบบระยะยาวและผู้ดูแล
- ❖ รูปแบบการพยาบาลในการสร้างเสริมการจัดการสุขภาพตนเอง ของกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องการ การดูแลแบบประคับประคองและผู้ดูแล

ผลงานที่สร้างสรรค์

ด้านการบริการพยาบาล

1. การจัดตั้งศูนย์ประสานความร่วมมือของพยาบาลในภาวะการติดเชื้อ COVID-19

กองการพยาบาลได้จัดตั้ง “ศูนย์ประสานความร่วมมือของพยาบาลในภาวะการติดเชื้อ COVID-19 (Nursing Collaboration Center for COVID-19)” ทันทีที่พบการระบาดใหญ่ในประเทศไทยเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 การเสียชีวิตของผู้ติดเชื้อและบุคลากรทางการแพทย์ทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตระหนก โรงพยาบาลต่างๆ รับมือกันอย่างโกลาหลตามประสบการณ์และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด กองการพยาบาลเห็นความสำคัญที่จะต้องจัดตั้งศูนย์ประสานความร่วมมือของพยาบาลในภาวะการติดเชื้อ COVID-19 เพื่อเป็นหน่วยงานกลางของกระทรวงสาธารณสุขในการกำหนดนโยบายและพัฒนาระบบบริการพยาบาลผู้ติดเชื้อและผู้สงสัยติดเชื้อ (Patient Under Investigation - PUI) พัฒนากลไกการติดตามและประสานความร่วมมือของพยาบาลในการบริหารจัดการบริการพยาบาลผู้ติดเชื้อ รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลผู้ติดเชื้อ

ผลงานของศูนย์ประสานความร่วมมือของพยาบาลในภาวะการติดเชื้อ COVID-19 ได้แก่

- 1) ด้านการกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารจัดการบริการพยาบาล เช่น นโยบายการบริหารอัตรากำลังพยาบาลในการดูแลผู้ติดเชื้อแต่ละประเภท นโยบายการจัดบริการพยาบาลและการปฏิบัติงานของพยาบาลตามแบบปกติวิถีใหม่ (New Normal) นโยบายการพยาบาลผู้ติดเชื้อที่ไม่มีอาการ

นโยบายการจัดบริการพยาบาล cohort ward นโยบายการบริหารจัดบริการพยาบาลโรงพยาบาลสนาม

2) ด้านการพัฒนาไกล ติดตาม และประสานความร่วมมือของพยาบาลในการดูแลผู้ติดเชื้อ เช่น Dashboards ในการเฝ้าระวังข้อมูลความพร้อมต่างๆ (จำนวนพยาบาล จำนวนอุปกรณ์ต่างๆ จำนวนห้องความดันลบ จำนวนโรงพยาบาลสนาม) ประสานความร่วมมือการแบ่งปันทรัพยากรระหว่างโรงพยาบาล และเป็นศูนย์กลางการรับบริจาคอุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (Personal protective equipment - PPE) พร้อมทั้งเป็นศูนย์แจกจ่ายให้กับโรงพยาบาลที่จำเป็น รวมถึงเป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการพยาบาล การเบิกจ่ายค่าตอบแทนเสี่ยงภัย และให้การช่วยเหลือต่างๆ

3) ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาล เช่น จัดประชุมเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านการทางไกล (online VDO conference) พัฒนาองค์ความรู้และจัดทำเป็นแนวปฏิบัติทางการพยาบาล (guideline) จำนวน 4 เรื่อง จัดทำสื่อสารสนเทศ (infographic) จำนวน 17 เรื่อง และจัดทำสื่อวีดิทัศน์ (VDO clip) จำนวน 12 เรื่อง

พลีพยาบาล ต้านภัย COVID-19

ขั้นตอนการถอด PPE แบบกาวน์กันน้ำ (หรือกาวน์ผ้า)

ขั้นตอนที่ 1
ถอดถุงมือที่ลงถึงข้อมือ:

ขั้นตอนที่ 2
ล้างมือ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 3
ถอด Face Shield ใส่ถุง หรือถึงที่แยกไว้ เพื่อนำไป ล้างแล้วเก็บไว้ใช้ต่อ

ขั้นตอนที่ 4
ล้างมือ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 5
ถอดหมวกคลุมผมที่ลงถึงข้อมือ:

ขั้นตอนที่ 6
ล้างมือ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 7
ถอดชุดกาวน์กันน้ำ (หรือกาวน์ผ้า) ใส่ถุงหรือถึงที่แยกไว้ เพื่อนำไป ล้างแล้วเก็บไว้ใช้ต่อ

ขั้นตอนที่ 8
ล้างมือ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 9
ถอดหน้ากาก N95 ที่ลงถึงข้อมือ และล้างมือ 7 ขั้นตอน

สแกนเพื่อรับชมวิดีโอสาริตขั้นตอนโดยละเอียด

เผยแพร่วันที่ 6 เมษายน 2563

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

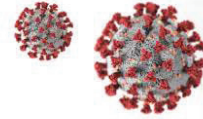
www.nursing.go.th

พลังพยาบาล ต้านภัย COVID-19

ขั้นตอนการ ทอด PPE แบบชุดหมี หรือ Coverall

ขั้นตอนที่ 1
ถอดถุงมือชั้นแรก

ขั้นตอนที่ 2
ถอด Face Shield ใสถุง หรือถักที่แยกไว้ เพื่อนำไป ล้างแล้วเก็บไว้ใช้ต่อ

ขั้นตอนที่ 6
ถอดหน้ากาก N95 ที่ลงถึงขมับ และล้างมือ 7 ขั้นตอน

สแกนเพื่อรับชม
วิดีโอสาริตขั้นตอนโดยละเอียด

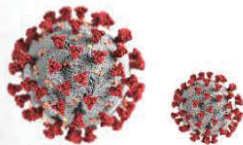
ขั้นตอนที่ 3
ถอดชุดหมี หรือ Coverall ด้านบนพร้อมถอดถุงมือ

ขั้นตอนที่ 5
ล้างมือ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 4
ถอดชุดหมี หรือ Coverall ด้านล่างพร้อมรองเท้าบูท และ Leg Cover

เผยแพร่วันที่ 8 เมษายน 2563

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

www.nursing.go.th

6. สวมหน้ากาก N95

ด้านการบริหารจัดการกำลังคนทางการแพทย์

กองการพยาบาลได้ผลักดันความก้าวหน้าของสายงานพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งสายงานพยาบาลศาสตร์ เป็นสายงานวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีลักษณะงานพิเศษที่ต้องปฏิบัติงานโดยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ในเชิงวิชาการ ซึ่งลักษณะงานเช่นนี้สามารถ กำหนดตำแหน่งเป็นระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับทรงคุณวุฒิ กระทั่งวง ราชการสุข กองการพยาบาลเป็นแกนหลัก ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และ กองบริหารทรัพยากรบุคคล ดำเนินการพัฒนาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่สายงานพยาบาลวิชาชีพ โดยร่วมกันกำหนดเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งในสายงานพยาบาลวิชาชีพ มาตั้งแต่ พ.ศ. 2522 และ มี การดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบัน พยาบาลวิชาชีพ มีความก้าวหน้าตามเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งฯ ดังนี้

พยาบาลวิชาชีพระดับระดับทรงคุณวุฒิ สามารถกำหนดตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ของหนังสือ สำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1008/ว 2 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการกำหนดตำแหน่งประเภท วิชาการ ระดับทรงคุณวุฒิระดับกรม ภายใต้เงื่อนไข 4 ประการ ดังนี้

1. ส่วนราชการมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย การพัฒนางานวิชาการที่ยากและซับซ้อน มากเป็นพิเศษ และมีผลกระทบในวงกว้างระดับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับประเทศ หรือ มีภารกิจเกี่ยวกับการสร้างสรรค์หรือพัฒนางานศิลปะในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานที่มีลักษณะงานเฉพาะ และเป็นงานที่มีคุณค่าหรือโดดเด่น ต้องอาศัยประสบการณ์ ทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ ต้องมีการสั่งสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ในความสามารถและเป็นที่ยอมรับระดับชาติ

2. เป็นการบูรณาการงานศึกษา วิจัย พัฒนางานวิชาการในภาพรวมของกรม เพื่อให้บรรลุตาม นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับประเทศ

3. พิจารณาตามแผนงานหลักเพื่อปฏิบัติการกิจด้านวิจัย พัฒนางานวิชาการที่สร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งผลกระทบต่อทิศทางและเป้าหมายของประเทศ โดยส่วนราชการต้องมีเหตุผลความจำเป็นที่ สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับนโยบายและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

4. ผ่านการประเมินคุณภาพงานของตำแหน่งตามหลักเกณฑ์การประเมินค่างานที่ ก.พ. กำหนด

พยาบาลวิชาชีพระดับเชี่ยวชาญ สามารถกำหนดตำแหน่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข การกำหนดตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (หนังสือที่นร. 1008.3.3/148 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2558) ได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. หัวหน้าพยาบาล ของโรงพยาบาลที่ให้บริการระดับตติยภูมิ ขนาด 300 เตียงขึ้นไป หรือเป็น โรงพยาบาลที่ให้บริการเฉพาะทาง เฉพาะโรค มีอัตราครองเตียงร้อยละ 80 ขึ้นไป และมีผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเป็นตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง

2. พยาบาลวิชาชีพในฐานะผู้เชี่ยวชาญบริการพยาบาลในงานลักษณะต่างๆ 13 งาน โดยเป็นงานในโรงพยาบาลที่ให้บริการระดับตติยภูมิ ขนาด 300 เตียงขึ้นไป อัตราครองเตียงร้อยละ 80 ขึ้นไป และมีผู้อำนวยการโรงพยาบาลเป็นตำแหน่งประเภทผู้อำนวยการระดับสูง

ทั้ง 2 ประเภทนี้ ต้องมีการประเมินค่างานเป็นงานการพยาบาลและมีการยุบเลิกตำแหน่ง

พยาบาลวิชาชีพระดับชำนาญการพิเศษ สามารถกำหนดตำแหน่งตามเกณฑ์ ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (หนังสือที่นร. 1008.3.3/148 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2558) โดยมีการกำหนดในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพระดับชำนาญการพิเศษ ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1.1 หัวหน้ากลุ่มงาน / หัวหน้างาน / หัวหน้าหอผู้ป่วย ที่ต่ำกว่าหัวหน้าพยาบาล 1 ตำแหน่ง

1.2 พยาบาลผู้มีประสบการณ์สูงในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล และ

1.3 พยาบาลผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้มีประสบการณ์สูง มีความรู้ ทักษะ ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงที่มีวุฒิบัตร และคุณสมบัติตามที่สภาวิชาชีพกำหนด

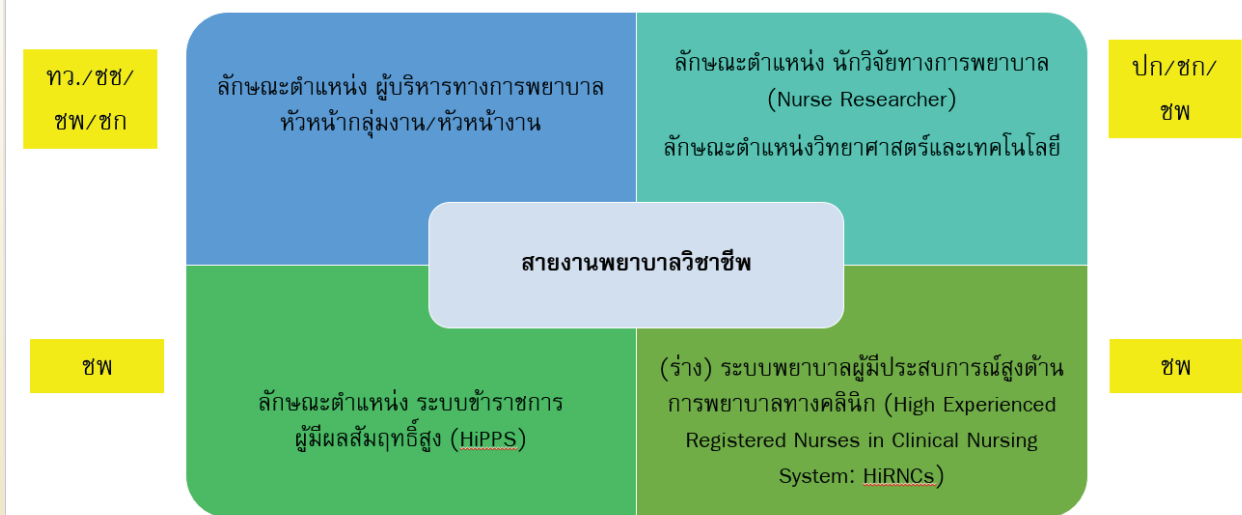
โดยผ่านการประเมินค่างานเป็นงานการพยาบาล และต้องมีการยุบเลิกตำแหน่ง

2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่งประเภทวิชาการ ในสายงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่นร 1008/ว2 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558) โดยมีการกำหนดในงานวิชาการ/วิจัย และผ่านการประเมินค่างานเป็นรายบุคคลโดยไม่ต้องยุบเลิกตำแหน่ง

3. (ร่าง) หลักเกณฑ์ระบบพยาบาลวิชาชีพผู้มีประสบการณ์สูงด้านการพยาบาลทางคลินิก (เลื่อนไหล)

4. หลักเกณฑ์ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง

Career Model และหลักเกณฑ์ สำหรับสายงานพยาบาลวิชาชีพ

แผนความก้าวหน้า สายงานพยาบาลวิชาชีพ

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพทรงคุณวุฒิ (ด้านระบบบริการพยาบาล) กลุ่มที่ปรึกษาระดับกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข 1 ตำแหน่ง คาดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2565

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพเชี่ยวชาญ

1) หัวหน้าพยาบาล ขอปรับแก้ไขเกณฑ์ ยกเลิก (ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเป็นตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง) ประเมินคุณภาพตำแหน่งและคุณภาพงาน ทำให้หัวหน้าพยาบาล รพช. สามารถกำหนดเป็นระดับเชี่ยวชาญได้

2) ปรับแผนกำหนดพยาบาลวิชาชีพเชี่ยวชาญ ครอบคลุมทุกสาขา 13 สาขา กำหนดแล้ว 55 ตำแหน่ง และเพิ่มในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพิ่มอีก 88 ตำแหน่ง

3) เตรียม วางแผน และพัฒนาผู้ที่ได้รับการชี้ตัวระดับเชี่ยวชาญ ตามแนวทางการประเมินผลงานวิชาการระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ตาม กฎ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. ที่กำหนดให้มาประเมินที่ส่วนราชการระดับกระทรวง เริ่มปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นี้

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ มีรายละเอียด ดังนี้

1) กำหนดตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สำหรับหัวหน้างาน หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มียกจากแผนเดิม ผลักดันให้แล้วเสร็จ

2) กำหนดตำแหน่ง ลักษณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สายงานพยาบาลวิชาชีพ ทุกกรม แผนปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 450 ตำแหน่ง เริ่มพิจารณาผ่านกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสายงานพยาบาลวิชาชีพแล้ว 23 ตำแหน่ง คาดการว่าจะสามารถกำหนดตำแหน่งได้ภายใน 6 เดือน ต่อจากนี้ และจะมีการเตรียมผลักดันให้ครบตามแผนที่กำหนดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อจะได้ทบทวนแผนใหม่

3) กำหนดตำแหน่งชำนาญการพิเศษสำหรับผู้มีประสบการณ์สูงในสถานการณ์โควิด-19 ที่จะเกษียณอายุปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2567

4) กำหนดตำแหน่งสูงขึ้นเฉพาะสาขา โดยผ่านการอบรมหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพเฉพาะสาขา เริ่มปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ มีรายละเอียด ดังนี้

1) สนับสนุนให้พยาบาลรุ่นใหม่ เข้าสู่ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (HiPPS) ซึ่งน้องสามารถก้าวเข้าสู่ระดับชำนาญการพิเศษได้ด้วยตนเอง ทุกตำแหน่ง

2) ปรับหลักเกณฑ์การประเมินผลงาน อวช. และการขอรับเงินประจำตำแหน่ง ให้สะท้อนภาระงานจริง ลดการทำรูปเล่ม ให้เขียนตามหลักเกณฑ์ 10 ข้อ ตามที่คณะกรรมการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือ อ.ก.พ สป. กำหนด

3) ผลักดันให้เข้ารับการอบรมในหลักสูตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการเฉพาะสาขา ที่ร่วมกับสภาการพยาบาล เพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าของพยาบาลและคุณภาพการให้บริการกับประชาชน

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) สนับสนุนการบรรจุพยาบาลวิชาชีพน้องใหม่ ให้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการ
- 2) ส่งเสริมการวางแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยให้มีทางเลือกที่หลากหลาย

ค่าตอบแทน ดังนี้

- 1) ผลักดันให้เกิดการจ่ายค่าตอบแทนเงินประจำตำแหน่งของพยาบาลวิชาชีพ (ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และประกาศเป็นระเบียบใช้แล้ว
- 2) (ร่าง) ปรับค่าตอบแทนเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข (พ.ต.ส.) สำหรับพยาบาล ใหม่ทั้งหมด โดยยึดลักษณะงานและความขาดแคลนซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) ปรับแก้ไขค่านियามการเบิก พตส. ฉบับปัจจุบันให้ครอบคลุมและชัดเจน ประเด็นการปฏิบัติงานนอกเหนือผู้ป่วยหนักหรือผู้ป่วยวิกฤต
- 4) ทบทวนค่าตอบแทนล่วงเวลา (OT) และค่าเวรผลัด จากระเบียบปี พ.ศ. 2552 ใหม่ทั้งหมด ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทบทวนร่วมกัน อย่างเป็นธรรม
- 5) ติดตามการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในสถานการณ์โควิดอย่างใกล้ชิด และดำเนินการแก้ไขปัญหา

สวัสดิการ ดังนี้

- 1) ทบทวนระเบียบสิทธิประโยชน์ของพยาบาลวิชาชีพ กระทรวงสาธารณสุข (สามารถดาวน์โหลดได้ที่ facebook กองการพยาบาล
- 2) ปรับปรุงระเบียบการแต่งกาย พยาบาลวิชาชีพ กระทรวงสาธารณสุข ใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพงานปัจจุบัน ดำเนินการแล้ว อยู่ระหว่างการออกประกาศบังคับใช้

ด้านการพยาบาลระหว่างประเทศ

กองการพยาบาลมีผลงานด้านการพยาบาลระหว่างประเทศมาโดยตลอด เนื่องจากเป็นหน่วยงานภาครัฐเพียงหน่วยงานเดียวที่ดำเนินการด้านการพยาบาลระดับกระทรวง ซึ่งในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา กองการพยาบาลมีผลงานด้านการพยาบาลระหว่างประเทศที่โดดเด่น ดังนี้

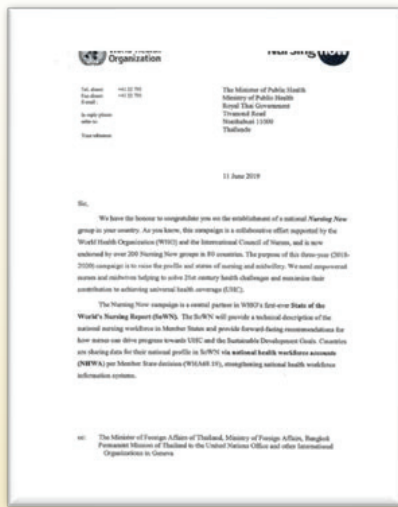
1. Nursing Now Thailand กองการพยาบาลได้ก่อตั้ง “Nursing Now Thailand” และดำเนินกิจกรรมรณรงค์ระดับโลกในโครงการ “Nursing Now Campaign” โดยเป็นโครงการที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization - WHO) และสภาการพยาบาลระหว่างประเทศ (International Council of Nurses - ICN) ร่วมกันสนับสนุน ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (ค.ศ. 2018 - 2020) และมีสมาชิกเข้าร่วมมากกว่า 80 ประเทศทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและยกระดับความสำคัญของการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในประเทศสมาชิก เพื่อรับมือกับความท้าทายด้านสาธารณสุขในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งผู้อำนวยการกองการพยาบาล (ดร.กาญจนา จันทร์ไทย) ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการบริหารของ Nursing now โดยคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยตัวแทนของ 16 ภูมิภาคจากทั่วโลก และประเทศไทยได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

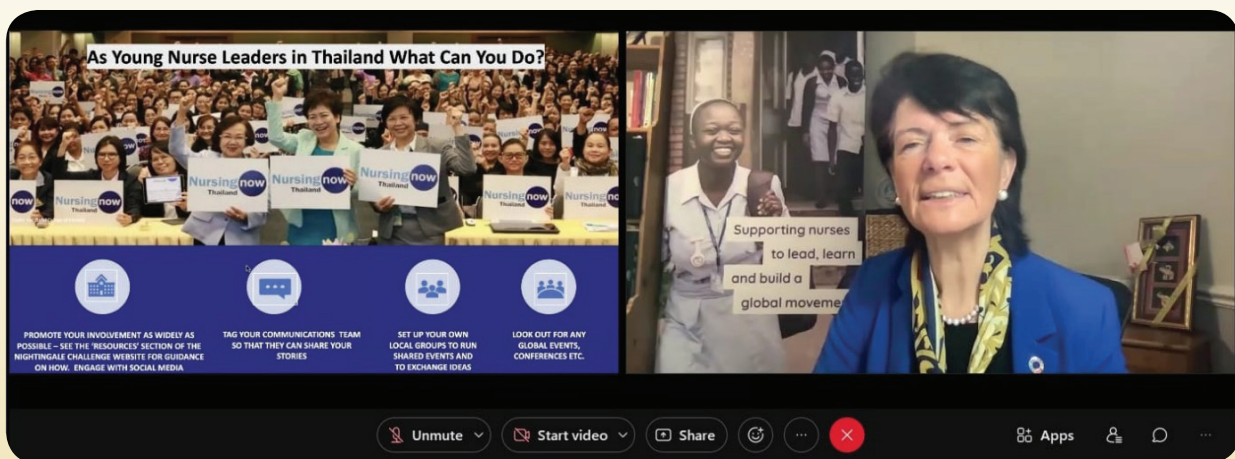
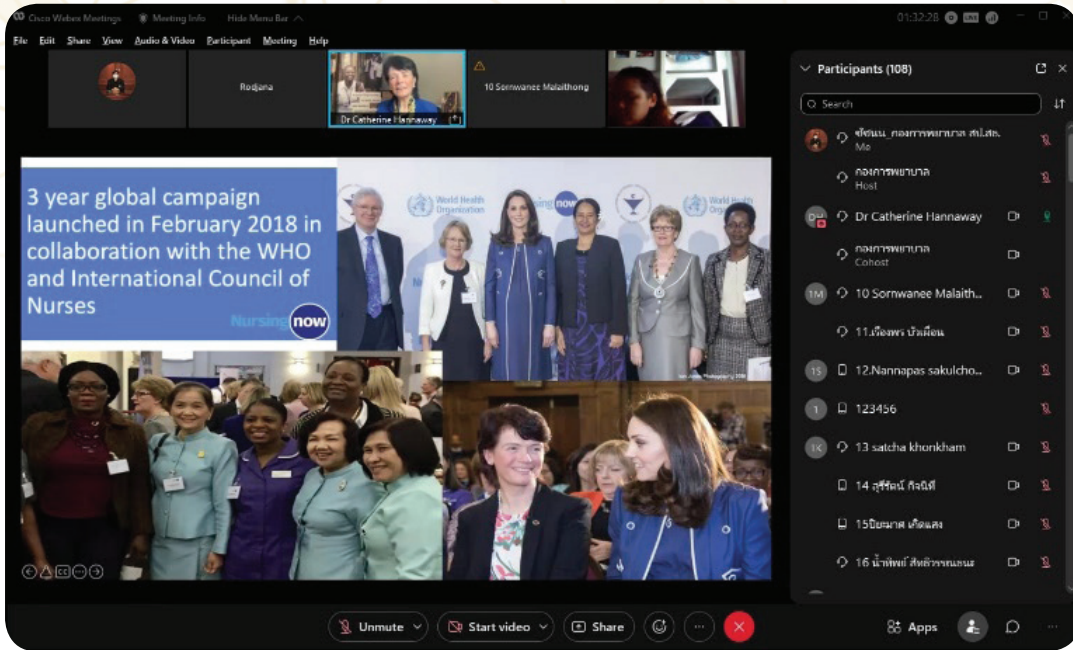
ประเทศไทยได้เปิดตัว “Nursing Now Thailand” ในการประชุมวิชาการประจำปี 2561 ของกองการพยาบาล ณ ศูนย์ประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2561 โดยมีผู้เข้าร่วมงานเป็นผู้บริหารระดับกระทรวง ผู้บริหารทางการพยาบาล และผู้ปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งสิ้น 1,700 คน

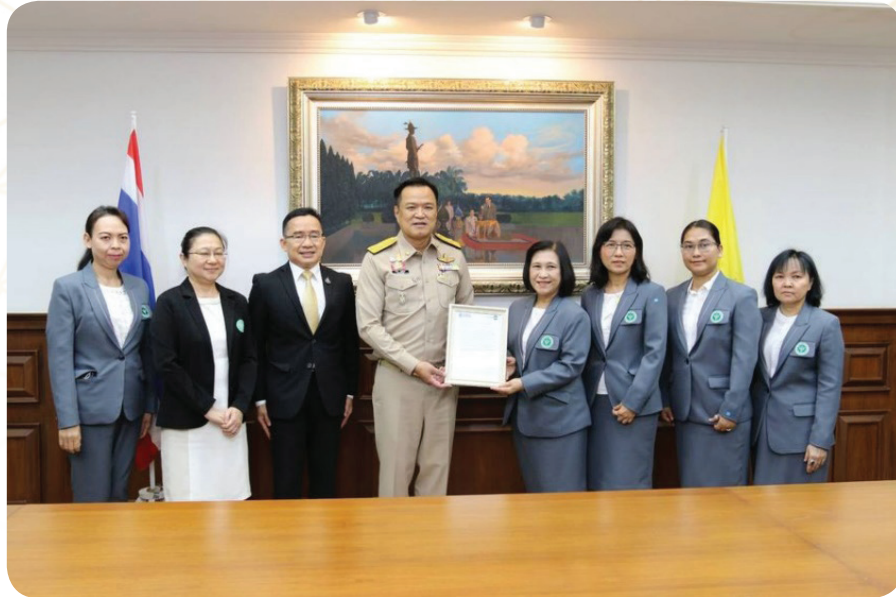
กองการพยาบาลได้ดำเนินกิจกรรม “Nursing Now Thailand” ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่องจนกระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานจากคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ว่า นายทีโดรส อัดฮานอม กีบรีเยซุส (Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus) ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลกและ Lord Nigel Crisp และ Professor Sheila Tlou ประธานร่วมโครงการ Nursing Now ได้ลงนามร่วมในหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แสดงความยินดีต่อการจัดตั้งกลุ่ม Nursing Now ของประเทศไทย ลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2562

กองการพยาบาลได้รับเกียรติจาก ดร.แคทเธอริน แชนนาเวย์ เป็นวิทยากรอีกครั้งในการบรรยายเรื่อง “Leadership in Young Nurses” ในโครงการพัฒนา “Talent Nurse Development Program” เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ผ่านทางโปรแกรมประชุมออนไลน์ (Webex meeting) ซึ่ง ดร.แคทเธอรินได้กล่าวถึงผลงานของ “Nursing Now Thailand” ที่ดำเนินการโดยกองการพยาบาลอย่างชื่นชม

วันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2564 เนื่องในวันอนามัยโลก (World Health Day 2021) กองการพยาบาลได้สนับสนุนการณรงค์ Nursing Now โดยส่งจดหมายเปิดผนึกถึงนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนและเพิ่มการลงทุนในวิชาชีพพยาบาล ส่งเสริมสภาพการทำงานที่ดี ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สถานที่ทำงานและอุปกรณ์ที่เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมความเป็นผู้นำของพยาบาลรุ่นเยาว์ เพื่อดำรงรักษาวิชาชีพพยาบาลให้คงอยู่ในระบบต่อไป

2. จัดให้มีการประชุม GCNMO meeting for ASEAN Countries โดยเป็นการประชุมความร่วมมือของผู้นำทางการพยาบาลภาครัฐ (Government Chief Nursing and Midwifery Officer - GCNMO) จากประเทศสมาชิกอาเซียนและผู้นำทางการพยาบาลของประเทศไทย ในวันที่ 16 -18 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีทางการพยาบาลโดยศึกษาดูงานโรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์ และดูงานการพยาบาลปฐมภูมิในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. **ร่วมประชุมสมัชชาอนามัยโลก (World Health Assembly-WHA)** ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งจัดขึ้นตามธรรมนูญขององค์การอนามัยโลก (WHO) ที่ระบุให้จัดประชุมตัวแทนจากประเทศสมาชิกจากทั่วโลกเป็นประจำทุกปี โดยกองการพยาบาลเข้าร่วมประชุมในนามของผู้แทนของประเทศไทยด้านการพยาบาลภาครัฐที่ต้องให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพยาบาล

4. **ร่วมประชุมวิชาการพยาบาลระหว่างประเทศ หรือ ICN Congress** ซึ่งจัดโดยสภาการพยาบาลระหว่างประเทศ (International Council of Nurse – ICN) โดยกองการพยาบาลได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพยาบาลระหว่างประเทศเป็นประจำทุกปี และส่งตัวแทนในการนำเสนอผลงานวิชาการทั้งแบบโปสเตอร์และแบบวาจา

5. เป็นที่ศึกษาดูงานของต่างประเทศ กองการพยาบาลได้รับเกียรติให้เป็นที่ศึกษาดูงานด้านการพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข โดยเป็นผู้ศึกษาดูงานจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การศึกษาดูงานเรื่อง “Human Resource for Health: Non-medical Doctor” จากประเทศมาเลเซีย ในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 การศึกษาดูงานด้านนโยบายและการศึกษาด้านการผดุงครรภ์ของผู้บริหารระดับสูงจาก สปป.ลาว (A Study Visit on Midwifery Education for Laos Policy Makers) ระหว่างวันที่ 13-17 มิถุนายน พ.ศ. 2559 และการสร้างความร่วมมือด้านการพยาบาลกับผู้บริหารทางการแพทย์กระทรวงสาธารณสุขบรูไน ระหว่างวันที่ 24-27 กันยายน พ.ศ.2562

6. ทำ MOU กับ Changhua Christian Hospital (CCH) Taiwan โดยกองการพยาบาลร่วมทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum Of Understanding – MOU) กับโรงพยาบาลชาวคริสต์ไต้หวัน ได้หวัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยากรด้านการพยาบาลและด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์ ตั้งแต่ปีค.ศ. 2016 โดยแลกเปลี่ยนการศึกษาดูงานระหว่างประเทศไทยและไต้หวัน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้วยการประชุมออนไลน์

7. เข้าร่วมโครงการ “Global Health - HUC” กับประเทศญี่ปุ่น (JICA) เพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย SDGs ในปี ค.ศ. 2030

8. จัดทำหนังสือ “ทิศทางยุทธศาสตร์โลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ค.ศ. 2016-2020 (พ.ศ. 2559-2563) ขององค์การอนามัยโลก” กองการพยาบาลจัดทำหนังสือ “ทิศทางยุทธศาสตร์โลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ค.ศ. 2016-2020 (พ.ศ. 2559-2563) ขององค์การอนามัยโลก” โดยแปลจากหนังสือ “World Health Organization Global strategic direction for strengthening nursing and midwifery 2016-2020” เพื่อให้องค์กรทางการพยาบาลในประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับทิศทางยุทธศาสตร์โลก

ด้านกิจการองค์กรวิชาชีพและสังคม

รางวัลศรีสังวาลย์... เกียรติยศและความภาคภูมิใจของพยาบาลไทย

กระทรวงสาธารณสุขได้มีการดำเนินการมอบรางวัลพยาบาลดีเด่นของกระทรวง โดยมูลนิธิ หม่อมเจ้าหญิงบุญจิราธร (ชুমพล) จุฑาธูช ที่มอบแก่อาจารย์พยาบาลและพยาบาลที่ปฏิบัติงานนานและดีเด่นของกระทรวงสาธารณสุขเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา ซึ่งผู้ที่ได้รับรางวัลจะได้รับพระราชทานเกียรติบัตรและเงินรางวัลจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตร์ ณ สวนอัมพร ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 นายแพทย์จักรธรรม ธรรมศักดิ์ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในสมัยนั้นดำริว่า ควรให้จัดตั้งรางวัลพยาบาลดีเด่น ซึ่งมอบโดยกระทรวงสาธารณสุข จึงมอบหมายให้สำนักงานพยาบาล (กองการพยาบาล ในปัจจุบัน) ดำเนินการจัดตั้งรางวัล พร้อมทั้งเสนอชื่อรางวัลและขั้นตอนการดำเนินการจัดตั้งรางวัล หลังจากได้หารือกับผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงเห็นสมควรเชิญพระนาม “ศรีสังวาลย์” มาเป็น ชื่อรางวัล จึงได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาต

ดังนั้น ในช่วงแรกจึงขอใช้ชื่อรางวัล “เพชรกาสะลอง” เป็นการเฉพาะกิจ ไปพลางก่อน ในปี พ.ศ. 2552 นับเป็นปีแรกที่กระทรวงสาธารณสุข จัดให้มีรางวัลพยาบาลดีเด่นของกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้ชื่อ “รางวัลเพชรกาสะลอง” และเข้ารับพระราชทานรางวัลพร้อมกับรางวัล หม่อมเจ้าหญิงบุญจิราธร (ชুমพล) จุฑาธูช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรสืบมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปี พ.ศ. 2557 ซึ่งในระหว่างนั้นกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระนาม “ศรีสังวาลย์” เป็นชื่อรางวัลเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพครบ 110 ปี เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2553 และน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ได้ทรงศึกษาในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ตลอดพระชนม์ชีพได้ทรงพัฒนาสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของพสกนิกรชาวไทยอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการสืบสานพระราชปณิธานของพระองค์ท่าน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทั่วประเทศสืบไป ในการนี้ สำนักงานพยาบาลได้ประสานงานกับสำนักราชเลขาธิการผ่านทางสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึงเงื่อนไขของการใช้ชื่อ

รางวัลนี้ โดยให้กระทรวงสาธารณสุขขยายขอบเขต การพิจารณารางวัลนี้ให้ครอบคลุมพยาบาลวิชาชีพ
ที่ปฏิบัติงานอยู่ในทุกๆ สถาบันทั่วประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นรางวัลสูงสุดระดับประเทศ

ต่อมากระทรวงสาธารณสุขได้รับหนังสือจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0508/ท 228
ลงวันที่ 21 มี.ค. พ.ศ. 2556 แจ้งว่า ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ได้ขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา
ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญ พระนามาภิไธย “ศรีสังวาลย์” เป็นชื่อรางวัลสำหรับมอบแก่
พยาบาลดีเด่นระดับประเทศ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และเป็นสิริมงคลแก่บุคลากรด้านการพยาบาลนั้น สำนักเลขาธิการนำความกราบบังคมทูล
พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระนามาภิไธย
“ศรีสังวาลย์” เป็นชื่อรางวัล และให้เชิญอักษรพระนามาภิไธย “ส.ว.” ประดิษฐานบนโล่รางวัลดังกล่าว
ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2556

กระทรวงสาธารณสุข จึงแต่งตั้งคณะกรรมการรางวัลศรีสังวาลย์ขึ้น โดยมีปลัดกระทรวง
สาธารณสุข เป็นประธาน นายกสภาคการพยาบาล เป็นรองประธาน ผู้อำนวยการสำนักงานการพยาบาล
เป็นกรรมการและเลขานุการ ตามคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 684/2557 ทั้งนี้ ในการประชุม
คณะกรรมการรางวัลศรีสังวาลย์ ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2557

รศ.ดร.ทัศนาศุ บุญทอง นายกสภาการพยาบาล รองประธานคณะกรรมการ ในสมัยนั้น ได้เสนอว่าสภาการพยาบาลได้มีการพิจารณาให้รางวัลพยาบาลดีเด่นระดับประเทศ มาเป็นเวลากว่า 25 ปีแล้ว โดยสรรหาอย่างเปิดกว้างครอบคลุมพยาบาลที่มีผลงานดีเด่นทั้งภาครัฐและเอกชน จากภาคการศึกษาและภาคบริการ ดังนั้น หากยกฐานะ รางวัลพยาบาลดีเด่น ของสภาการพยาบาลเป็น “รางวัลศรีสังวาลย์” และดำเนินการร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับสภาการพยาบาล จะทำให้เป็นรางวัลที่สมพระเกียรติ เป็นเกียรติยศและศักดิ์ศรี แก่วิชาชีพพยาบาลยิ่งขึ้น และจากการที่กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้รางวัลพยาบาลดีเด่น ในชื่อรางวัล “เพชรกาสะลอง” มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ในการประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการรางวัลศรีสังวาลย์ ได้มีมติเห็นชอบให้รวม “รางวัลพยาบาลดีเด่น” ของสภาการพยาบาล และรางวัลพยาบาลดีเด่น “เพชรกาสะลอง” ของกระทรวงสาธารณสุขเป็น “รางวัลศรีสังวาลย์” ให้เป็นรางวัลระดับประเทศเพียงหนึ่งเดียว ที่มอบแด่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทุกสังกัด ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี รวมถึงเพื่อเป็นเกียรติยศสูงสุด และเป็นสิริมงคลแก่ผู้ได้รับรางวัลการตัดสินรางวัลศรีสังวาลย์ครั้งแรก ได้เริ่มขึ้นในปีพุทธศักราช 2558 และดำเนินการต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี จนถึงปัจจุบัน

โดยมีรางวัลศรีสังวาลย์ 3 ประเภท รางวัล ๆ ละ 1 คน ดังนี้

1. สาขาพยาบาลผู้นำการพยาบาลระดับนโยบาย สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและ/หรือผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพทุกระดับทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชน รวมทั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีผลงานในระดับนโยบายที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ก่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลและ/หรือการผดุงครรภ์ด้านการศึกษาด้านบริการด้านวิจัยและอื่นๆและ/หรือด้านสุขภาพที่มีผลกระทบในวงกว้าง

2. สาขาการพยาบาลในสถานบริการ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและ/หรือการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพระดับโรงพยาบาลทั่วไปขึ้นไป รวมทั้งในโรงพยาบาลเฉพาะทาง ทั้งในภาครัฐหรือภาคเอกชน ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในสถานบริการ

3. สาขาการพยาบาลในชุมชน สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและ/หรือการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน หรือในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ ทั้งในภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในชุมชน

บรรณานุกรม

- กองการพยาบาล. (2545). *จากวันวาน...ถึงวันนี้...50 ปี กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: มปท.
- สำนักงานการพยาบาล (2560). *60 ปีที่ก้าวผ่าน... ...สู่ปัจจุบันที่ยั่งยืน สำนักงานการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: มปท.
- กองการพยาบาล. (2564). *สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2564 กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข*. เอกสารอัดสำเนา.
- กองการพยาบาล. (2565). *กลยุทธ์การขับเคลื่อนกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2569*. นนทบุรี: มปท.
- กองการพยาบาล. (2565). *หนังสือ คู่มือ แนวทางต่าง ๆ*. สืบค้นวันที่ 9 มกราคม 2565 จาก https://www.don.go.th/?page_id=917.

รายนามคณะกรรมการจัดทำหนังสือ 70 ปี กองการพยาบาล

1. นางศิริมา ลีละวงศ์	ผู้อำนวยการกองการพยาบาล	ที่ปรึกษา
2. นางธีรพร สติรอังกูร	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกำลังคนทางการพยาบาล	ที่ปรึกษา
3. นางสาวสมจิตต์ วงศ์สุวรรณศิริ	รองผู้อำนวยการกองการพยาบาล	ประธาน
4. นางสาวไศภิชฎ์ สุวรรณเกษาวงษ์	หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานและระบบคุณภาพ การพยาบาล	คณะกรรมการ
5. นางสาวอรรธยา อมรพรหมภักดี	หัวหน้ากลุ่มงานระบบบริการพยาบาล	คณะกรรมการ
6. นางสาวพัชรีย์ กลัดจอมพงษ์	นักวิชาการพยาบาลชำนาญการพิเศษ	คณะกรรมการ
7. นางสาวศุภิสรา พลครุธ	นักวิชาการพยาบาลชำนาญการ	คณะกรรมการ
8. นางสาวทยพร วงศ์ศรีวิจิตร	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	คณะกรรมการ
9. นางสาวสุพัศตรา เสนสาย	นักวิชาการพยาบาลชำนาญการ	เลขานุการ
10. นายชัชชน เทพวงศ์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์	ผู้ช่วย เลขานุการ

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
อาคาร 4 ชั้น 4 ตึกกรมการแพทย์
ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : 0 2590 6260 โทรสาร : 0 2590 6295
Email : nursingd@health.moph.go.th
www.don.go.th

เคียงข้างพยาบาลไทย สู่ทศวรรษใหม่ อย่างยั่งยืน

70th Anniversary Nursing Division: Together with Thai nurses to sustainable new decade

กองการพยาบาล

Nursing Division Ministry Of Public Health

nursingdivis

Nursing Division

@NursingDivision

www.don.go.th

